

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਜਨਵਰੀ 17, 1986

January 17, 1986

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੋਤ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

D. Persad B.A.,LL.B.

Ph. Off. 521-8808

Nyack & Persad
Barristers & Solicitors
Notaries

Box 390
4—514 Sixth Ave.
New Westminster, B.C.
CANADA, V3L 4Y7

WEEKENDING JANUARY 17, 1986 Vol. 5 No. 02 P.O. BOX 67344 STN. 0
Vancouver, B.C. V5W 3T1

PRICE 35¢ Out of Greater Vancouver 50¢ Phone (604) 581-4473

ਇਦਰਾ ਕਤਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ — ਲੇਖੀ

ਇਦਰਾ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡੀਫੈਂਸ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਟਿਪਣੀ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਾਨ ਨਾਥ ਲੇਖੀ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਇਦਰਾ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਹਾਤੇ ਵਿਚ 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਬਣੀ ਸੇਫਟੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਗੋਂ ਕਿਹਾ, “ਤੁਹਾਡਾ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਕਤਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਰਾਇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਲੰਮੇ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਸਮੇਂ ਲੇਖੀ ਨੇ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਦਰਾ ਦਾ ਕਤਲ ਉਸਦੇ ਸਿਆਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਬੱਕਰੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ 1984 ਦੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਇਦਰਾ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਉਪਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਘੇਰਾ ਘੱਤ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਕਿਲੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਅੰਦਾਜ਼ਨ 1200 ਮੌਤਾਂ ਇਹ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ। ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਇਦਰਾ ਦਾ ਬਾਡੀਗਾਰਡ ਸੀ, ਇਸ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗਰਦਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਪਾਸੋਂ ਸਿ ਗੱਲ ਦੇ ਠੋਸ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਾਂਞੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਸ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ 26 ਜਨਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ “ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ” ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਡੀ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਗੁਪਤ ਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਏ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਇਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗਣਰਾਜ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਣ

ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਇਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਕਠਪਾਲੀਆ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੇ ਕੈਪੀਟਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਕਠਪਾਲੀਆ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਰਲੇਵਾਂ ਮਰਹੂਮ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਬੱਧ ਧਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਠਪਾਲੀਆ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਨਨੀਤ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸਾਬਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਗੈਰ-ਯਕੀਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਰਲੇਵੇਂ ਬਾਰੇ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਰਲੇਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਨਾਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜੇ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ —

ਸਿਆਸੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਭਾਵ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ

6 ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੱਕ

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਤੇ ਦਸ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਪੁਲਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਰੇ ਹਮਲੇ ਪਬਲਿਕ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ 60 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਤੇ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਕੋਹ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੋਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨ 'ਚ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਉਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਆਟਾ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਇਸਦੇ ਹਿੰਦੂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਮੋਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਦੋ ਬੰਦੂਕਚੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਕੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਬਚਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਅਸਲਾਧਾਰੀਆਂ ਇਕ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਦੋ ਜਣੇ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਦੋ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਇਕ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੈਕਟਕਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ। ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਕਿ ਉਹ ਹਿਸਕ ਤੇ ਫੁੱਟ ਪਾਊ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚਾਲੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਰਲੇਵੇਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਸੱਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਕਤ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣਗੀਆਂ।

**ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਖ**

ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਫਰਨੀਚਰ ਖ਼ੀਦਣਾ ਜਾਂ ਟ੍ਰੇਡ
ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਟੋਰ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ

ਟੌਪ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਤੇ ਵਾਜਿਬ ਕੌਮਤਾਂ

● ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ● ਡਾਇਨਿੰਗ ਰੂਮ ● ਬੈਡ ਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਸਾਥੋਂ ਖ਼ੀਦੋ

* New * Used or * Trade-ins

ਫਰਨੀਚਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ 36 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਸਟੋਰ

ਰੌਇਲ ਫਰਨੀਚਰ ਲਿਮ:

2607 ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ, ਵੈਨਕੂਵਰ, ਬੀ. ਸੀ. (At 10th Ave. East)

ਪ੍ਰਭੂ

**Ph:
874-9525**

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ 26 ਤੋਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਆਰੰਭੇਗੀ

ਚੌਕ ਮਹਿਤਾ — ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ, ਨੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਨੇ 27 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਆਰੰਭ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਇਕ ਗੁਰਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਗੁ: ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਇਚਾਰਜ ਬਾਬਾ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦਾ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਕ ਮਤੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਸੱਦਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੀ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿਤੀ ਗਈ।

ਗੁਰਮਤਾ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਇਕ ਪਰਮੁਖ ਵਿਅਕਤੀ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਛਪਿਆ ਹੋਇਆ ਗੁਰਮਤਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ 'ਮੁਖ ਸੇਵਕ' ਬਾਬਾ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਪੁਨਰ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਸੰਭੂ ਤੋਂ ਫਿਰ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਲਾਬਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਮ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਨਵ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਝੁੱਲ ਗਏ ਹਨ। ਸੈਂਕੜੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਰਿਹਾਈਆਂ ਛੇਤੀ ਨਾ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮੇਂ ਲਾਠੀਚਾਰਜ

ਬੰਬਈ — ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੋਏ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਬੰਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ (ਇ:) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਛੇ ਦੇ ਛੇ ਗੇਟਾਂ ਉਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਭੀੜ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਲੱਖ ਲੋਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰੀ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਭੀੜ ਵਿਚ ਕਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਨਾਥ ਮੁਖਰਜੀ, ਅਤੇ ਕਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।

ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੌਮ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੁਰਵੇਤ ਪਾਉ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੌਮ ਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸਭ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਅਨਸਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੁਪਤ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਏ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਜੰਗ ਛੇੜਾਂਗੇ।" ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਉਤੇ ਗੁੱਸਾ ਝਾੜਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭੋਰਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਇਕਮੁਠਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਨਾ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖਿਚ ਧੂਹ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕੇ ਗਏ ਨਿਹੰਗ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਹਿਦ ਨੇੜਿਓਂ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਨਿਹੰਗਾਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਖੂਨਾਂ ਝੜਪਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਨਿਹੰਗ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚੋਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਡਿਊਟੀ ਉਤੇ ਤਇਨਾਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 31 ਦਸੰਬਰ ਤਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦੇ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਥੇ ਇਹ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਪਿਛੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਹੇਠ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ — ਦਲ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਸ਼ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ "ਤੰਗ ਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨ" ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਖੀ ਨੇ ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਟਨਾ (ਬਿਹਾਰ), ਭੂਪਾਲ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਤੇ ਸਹਾਰਨਪੁਰ (ਯੂ. ਪੀ.) ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਸਥਾਨਕ "ਗੁੰਡਾ ਅਨਸਰਾਂ" ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅਹਿਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਫਵਾਹ ਉਡਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ "ਕਤਲੇਆਮ" ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬੜੀ ਬੇਯਕੀਨੀ ਵਾਲੀ ਸੀਥਿਤੀ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪਰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਵਜੋਂ ਫੈਲਾਈਆਂ "ਅਫਵਾਹਾਂ" ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜੀਵ-ਲੋਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇਕ ਮੱਦ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਉਣਗੇ।

ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਚਿਤੀ ਵਿਚ

ਜ. ਸ. ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦੁਚਿਤੀ ਵਿਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਬੇੜਨ ਲਈ ਹੋਰ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉਤੇ ਅਜੇ ਤਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ।

ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1981 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਯੁਵਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੁਣਛਾਣ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਏ. ਐਸ. ਬੈਂਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਪੰਜ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਸਾਹਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਦਸ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਕਮੇਟੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਪਰੰਤੂ ਅਜੇ ਤਕ ਵੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਮੂੰਹ-ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਤਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਦਿਨ ਹੋਰ ਲਗ ਜਾਣਗੇ।

ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਵਿਚਕਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਅੜਚਣਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੀ ਕੁਝ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੋਰਸ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਕਿਸੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਚੁਸਤ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਪੀ ਵੀ ਕੋਈ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੋਰਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਠੀਕ ਵੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀ ਨੌਕ-ਝੋਂਕ

ਬੰਬਈ — ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਬਰਾਬਰਨ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਤਿੱਖੀ ਘੱਟਿਆਂ ਤਕ ਤਿੱਖੀ ਨੌਕ-ਝੋਂਕ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਤੇ ਕੁਝ ਰੋਕਾਂ ਲਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੱਟੜ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਓਧਰ ਪ੍ਰੈਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੈਕਟਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਵੀ. ਪੁਰੂ ਨੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ।

ਸਾਡੀ ਬਾਡੀ ਸ਼ਾਪ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਆਓ

**MINT
AUTO BODY LTD.**

Phone: 433-1207 ALIGNMENT and FRAME

■ Repair All Makes and Models ■

All Work Fully Guaranteed :: Courtesy Cars Available

Bhupinder (Bob) Sihota

MINT AUTO BODY LTD.
5590 Lane Street, Burnaby, B.C. V5H 2H5

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਵੀ ਨਾ ਪਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਪੰਦਰਵਾੜਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਾ ਤਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੈਕਿੰਗ ਮੁਹਿਮ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁਝ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹੇਠ ਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਪਰ ਨੂੰ ਹੀ ਗਈਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਕਸਬਿਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਪੈਕਟਾਂ ਉਪਰ ਵਧੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਲਿਖੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਜੇ ਪੈਕਟਾਂ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਦੀ ਪਰਚੀ ਪਾਈ ਵੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਮਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਫੈਕਟਰੀ ਬੰਦ ਡੱਬਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੀਮਤਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਇਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਟੈਕਸ ਦੀ ਪਰਚੀ ਡੱਬਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਡੱਬੇ ਉੱਤੇ ਕੀਮਤ ਸਥਾਨਕ ਟੈਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ।

ਖਰੜ ਦੀ ਕਰਿਆਨਾ ਮਰਚੈਂਟਸ ਐਸੋ: ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੈਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੇਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਦਿਨ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਘਬਰਾਹਟ ਵੀ ਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿਮ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਮੂਨਾ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਿਲਾਵਟ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ। ਪੈਕਟਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਘਿਓ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਰਾਨ ਵੀ ਤੋਰੀਏ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਦਾਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਾਂਗ ਛੇ ਤੋਂ ਅੱਠ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਲੋ ਤਕ ਵਿਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚਾਵਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ 290 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਮੁਲਾਂਪੁਰ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਲਟਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਿਥੀ ਮਾਤਰਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲ ਜ਼ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਅੰਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਰਾਸ਼ਨ ਡਿਪੂਆਂ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਆਟਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਚਾਵਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ। ਅਛਾਟੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 2.40 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਕਣਬ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦਾਲਾਂ, ਘਿਓ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਡਿਪੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ।

ਇਕ ਡਿਪੂਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਵੀ ਦੀ ਖੰਡ 4.40 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਹੁਣ 4.80 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ 500 ਗਰਾਮ ਚੀਨੀ ਮਿਲੀ ਸੀ ਐਤਕੀ 400 ਗਰਾਮ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਡਰੱਗ ਡਰੱਗ ਪ੍ਰਾਈਸ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ 1979” ਅਧੀਨ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਰੜ ਦੇ ਇਕ ਮੈਡੀਸਨ ਏਜੰਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਏਨੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦਾ।

ਜ. ਸ. ਸਿੰਘ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਨਿਹੰਗਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ — ਤਿੰਨ ਮੌਤਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋਤ ਮੇਲੇ ਦੇ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਥ 'ਚੋਂ ਛੇਕੇ ਗਏ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਨਿਹੰਗਾਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਹੰਗਾਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਧੜਿਆਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਉਪਰ ਵੀਹ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਝਗੜਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਲੂਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਜਲੂਸ ਜਿਉਂ ਹੀ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਪਹੁੰਚਿਆ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਲੂਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾਲਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਕੌਰ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸਨ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਸੀ।

ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਜ਼ਬਤ ਬਾਰੇ ਮੀਟਿੰਗ ਅਸਫਲ ਰਹੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਸ਼੍ਰੋ. ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਜ਼ਬਤ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੁਕਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਅਲ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ: ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੀ ਕਦਮ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿਤਾ।

“ਸੰਯੁਕਤ” ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਆਸੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜੀ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਪਰਕਰਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ — ਮਹੰਤਾ

ਗੁਰਾਣੀ — ਅਸਾਮ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਛਲ ਕੁਮਾਰ ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਸਾਮ ਸਮਝੌਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਨ ਵਾਲੀ ਸੁਤੰਤਰ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਟਾਕਾਬਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 1 ਦਿਨ ਪਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਵੀ ਲੈਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ “ਵਿਦੇਸ਼ੀਆ” ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਹੋਏ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਸਾਮ ਗਣ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ 64 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁਣ 68 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਪੁੱਛ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਨਾਉਣਗੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ “ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ”। ਸ਼੍ਰੀ ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਤਰੀ ਪੂਰਬ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ “ਭਰਾਤਰੀ ਸਬੰਧ” ਰੱਖੇਗੀ।

ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਰਾਜੀਵ-ਲੋਂ ਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਪਰੰਤ ਦੁਆਰਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਸਤਵਕ ਅਤੇ ਅਕਰਮ ਬੁਧਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਹਨ। ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

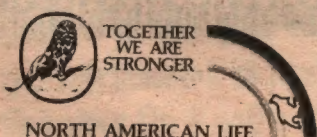
ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਬਰਨਾਲਾ — ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਕੇ ਸੱਤ ਲੋਂ ਗੋਵਾਲ-ਰਾਜੀਵ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਤਾਰਪੀਡੋ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1857 ਵਿਚ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰਤੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਬ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਂ ਗੋਵਾਲ, ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੂਰੀ ਤੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਝਲਾ (ਸਾਰੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੈਂਬਰ) ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਂ ਗੋਵਾਲ-ਰਾਜੀਵ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਦਲੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਲਾਕੇ ਮੇਰਠ, ਮਥਰਾ ਆਦਿ ਆਗਰਾ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਖਿਡਿਆ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅਕਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ‘ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ’ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿਮ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ‘ਮਾਰਚ’ ਤੇ ‘ਘੋਰਾਓ’ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ।

FLEXIBLE PREMIUM LIFE INSURANCE TAILOR-MADE

To your needs which you can afford.

INSURANCE FOR

ਆਪਣੀਆਂ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਨਟੈਕਟ ਕਰੋ:

ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

- ਲਾਈਫ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
- ਗਰੁਪ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
- ਮਾਰਗੇਜ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ

1507 - 330 Portage Avenue
Winnipeg, Manitoba R3C 0C4
Bus. 943-1526
Res. 694-0731

ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ

NORTH AMERICAN LIFE
ASSURANCE CO.

Raj Singh Mann

THE CANADA DARPAN
(Punjabi Weekly Newspaper)
P.O. Box 67344 Stn. 'O', Vancouver, B.C. V5W 3T1
Chief Editor: (Hon.) DARSHAN GILL
Advertising: _____
Circulation: SATINDER SIDHU
Art: N. DHALIWAL
All office holders of CANADA DARPAN are honorary associates.
'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।

ਰੋਗਨ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਿਬੀਆ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਗਨ ਦੇ ਆਰਥਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਿਬੀਆ ਦੇ ਕਰਨਲ ਖੱਦਾਫੀ ਨੂੰ 45 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ਼ ਵੀਕ ਇਛ ਤਕ ਅਰਬ ਲੀਗ ਵਲੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮਤੇ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਲਿਬੀਅਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਅਲੀ ਤਰੀਏਕੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਲਾਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਉਪਰ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਬੀਆ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਸੰਸਾਰ ਵਲੋਂ ਮਿਲਣੀ ਸਾਧਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਾਵਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ALI KHAMENEI

... Iran and Libya "in one trench"

RONALD REAGAN

... seeks support

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਰੋਮ ਅਤੇ ਵੀਆਨਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੋਰਨ ਬਾਦ "ਸੰਸਾਰ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਤੇ ਜਾਓਨਵਾਦ ਵਲੋਂ ਜੋ ਭੜਕਾਹਟ" ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਲਿਬੀਆ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਬੂ ਨਿਡੇਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਹੈ ਅਤੇ 1974 ਵਿਚ "ਫਲਸਤੀਨੀ ਮੁਕਤੀ ਸੈਨਾ" ਨਾਲੋਂ 27 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਔਡ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 19 ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ 120 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਲਿਬੀਆ ਉਪਰ ਨਿਡੇਲ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਿਬੀਅਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰੀਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਬੂ ਨਿਡੇਲ ਲਿਬੀਆ ਵਿਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਆਪਣੇ ਐਲਾਨ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਅਰਬ ਲਿਬੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਾਤਰੀ ਸਬੰਧ ਤੇ ਏਕਤਾ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਾਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਣ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਜਿਓਨਵਾਦੀ ਯਕੀ ਦਾ ਇਸਲਾਮੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਲਾਕਾਈ ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿਚ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੇ ਬਰਾਬਰ 'ਇਸਲਾਮੀ ਬਦਲ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਰੀਪੋਰਟਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਤਰੀਏਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਬੀਆ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕੰਡਮ ਅਤੇ ਅਣਿ ਵਾਦ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਘੋਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਬੀਆ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘੋਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਲਿਬੀਆ ਦੀ ਨਿਊਜ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਨ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਬਾਰੇ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਪਰ ਰੋਗਨ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।

ਇਹ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਪੱਖੀ ਸਹਿਨਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਮ ਹਮਾਇਤ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਖੱਦਾਫੀ ਨੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਪਰਚਾਰ ਤੇ ਹਮਲੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਲਿਬੀਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਰੋਗਨ ਦੇ ਸੱਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਮਸਲੇ ਸੁਲਝੇ — ਰਾਜੀਵ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ

● ਸੰਤ ਲੌਗੋਵਾਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ● ਕਨਿਸ਼ਕਾ ਜੰਬੋ ਜੈਟ ਹਾਦਸਾ
● ਪੰਜਾਬ - ਅਸਾਮ ਚੋਣਾਂ ● ਟਰਾਂਜਿਸਟਰ ਬੰਬ ਕਾਂਡ ਅਤੇ
ਗੁਜਰਾਤ ਅੰਦੋਲਨ 1985 ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — 1985 ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਿਛਾਂਹ ਨੂੰ ਇਕ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਝਾਤ ਮਾਰਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਵਰ੍ਹਾ ਕਹਿ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲਿਆਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਅਜੇ ਬੇੜਾ ਹੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤੀਆਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਬੇੜੇ ਜਿਹੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਆਮ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਹਨ।

ਕੌਮੀ ਫਰੰਟ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਨੂੰ ਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਮੁੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਗੁੱਟ-ਨਿਰਲੇਪ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੀ ਸੁਖਾਵੇਂ ਬਣਾਏ ਬਲਕਿ ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦਾ ਰੋਲ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਤਣਾਉ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜਨੇਵਾ ਵਾਰਤਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਰਾਜੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਕੌਮੀ ਮੰਚ ਉਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਦੇ ਹਾਵੀ ਹੋਏ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਹਾ :

1985 ਦੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ 2 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਦਿਨ ਕਰਨਾਟਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ।

3 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਪੈਨਲ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸੇ ਦਿਨ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੀਤਾਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 23 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। 4 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਸਾਗ ਕੋਸ਼ਿਗ ਨੇ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ। 5 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੰਦਰ ਰੱਦ-ਬਦਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। 15 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਦਿਨ 8ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਸ਼ਿਫਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। 16 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਪਰ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਵਾਪਰੀ। 18 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਦਿਨ ਉਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਸੂਸੀ ਦਾ ਸਕੈਂਡਲ ਬੇਨਕਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦਸ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

10 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ. ਜੀ. ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ। 15 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿ. ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਲ ਬਦਲੀ ਰੋਕੂ ਬਿਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿਤੀ ਗਈ। 25 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਅੰਦਰ ਗੰਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਬਾਈ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ।

2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। 5 ਮਾਰਚ : ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। 8 ਮਾਰਚ : ਸ਼ਿਕਮ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ 'ਚ ਨਵੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸੰਗ੍ਰਹ ਲਈ। 10 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਵਸੰਤ ਦਾਦਾ ਪਾਟਿਲ, ਜੇ. ਬੀ. ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹਰਦਿਓ ਜ਼ੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਉੜੀਸਾ, ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਨਵੇਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ। 11 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਠ ਮੁਖ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿਤਾ। 12 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। 18 ਮਾਰਚ :

16 ਅਪਰੈਲ : ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅੱਠ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। 21 ਅਪਰੈਲ : ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦੋਰਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੰਗ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਉਠਾ ਲਈ ਗਈ।

10 ਮਈ : ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਾਈ ਹੋਏ ਟਰਾਂਜਿਸਟਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 45 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੋਈ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

23 ਜੂਨ : ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੋਇੰਗ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਸਵਾਰ 329 ਮੁਸਾਫਰ ਮਾਰੇ ਗਏ। 21 ਜੁਲਾਈ : ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਿਚਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ। 24 ਜੁਲਾਈ : ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 5 ਤੇ

DOSANJH & PIRANI

#202 - 5887 Victoria Drive, Vancouver, B.C. V5P 3W5

Phone 327-6381

- ਪਰਸਨਲ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਦੇ ਕੇਸ
- ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ੀਦਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ
- ਵਿਉਪਾਰਕ ਮਸਲੇ
- ਪ੍ਰਵਾਰ ਤੇ ਤਲਾਕ
- ਫੌਜਦਾਰੀ ਤੇ ਸਿਵਲ
- ਕੋਰਟ ਟਰਾਇਲ

ਉਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਪਿਰਾਨੀ

ਰਸਾਇਣਕ ਪਸਾਰਾ, ਖਤਰਾ ਢੇਰ ਸਾਰਾ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਤੇਜ

ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿਚਲੀ ਇੰਡੀਅਨ ਡਿਵੈਂਸ ਲੈਬਾਰੇਟਰੀ ਭੂਪਾਲ ਵਿਚ 2500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਵਾਲੀ ਗੈਸ, ਹਾਈਡਰੋਜਨ ਸਾਈਨਾਈਡ ਦੀ ਮਾਰੂ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇਹ ਜਾਨਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਜੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗੈਸ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਤੈਨਾਤ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਜਾਂ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੈਸ ਦੇ ਕੁਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭੂਪਾਲ ਗੈਸ ਸਾਕੇ ਦੀ ਬਰਸੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਭੂਪਾਲ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੁਣ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਿਥਾਈਲ ਆਈਸੋਸਾਈਨੇਟ ਗੈਸ ਤਪਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਪਿਛੋਂ ਅਤਿਅੰਤ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਈਨਾਈਡ ਗੈਸ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਖਬਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਚੌਂਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਪਰ ਰਸਾਇਣਕ ਗੈਸ ਦੀ ਜੰਗੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੇ ਦੇਸ਼ ਖੁਲ੍ਹੇਆਮ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਇਕ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਸਾਇਣ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨੇਅਮਤ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਚੇਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਪਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹਾਂ? ਜੇਕਰ ਤਿੰਨ ਟਨ ਗੈਸ 2500 ਡੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਉਣਤਾਈਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰ ਕੀ ਕਹਿਰ ਦਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨੀ ਐਡਵਰਡ ਫਰਾਂਜ਼ ਦੀ ਪੁਸਤਕ "ਡੈਥ ਬਾਇ ਟ੍ਰਾਇਲ" ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਖਤਰੇ ਦਾ ਤਵੀਲਪੂਰਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਾਸ ਡੇਢ ਲੱਖ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖੀਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗੰਗਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਵੀਨਤਮ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਤੀਹਲ ਖੋ ਗੋਲੇ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੰਬ, ਲੱਖਾਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਟਨ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮੁਕੰਮਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਰਸਾਇਣਾਂ, ਬੈਕਟੀਰੀਆਂ ਤੇ ਗੈਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਡਿਪੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜ ਅਮਰੀਕੀ ਭੂਮੀ 'ਤੇ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਡਿਪੂ ਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰੀ ਜ਼ਮੀਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਨਵੇਂ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਖ ਫਿਲਹਾਲ ਰੁੱਖ ਰੇਖਾਈ ਖੰਡ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ) ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਯੂਰਪ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੋਂ ਬਹੁਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ।

ਉਂਜ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਰੀਆ, ਵੀਅਤਨਾਮ, ਲਾਓਸ ਤੇ ਕੰਪੂਚੀਆ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਖੇਤਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਫਸਲਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਉਗਦੀਆਂ। ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਰੁੱਖ ਤਾਂ ਕੀ, ਘਾਹ ਦਾ ਛੱਕਾ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉ ਉਥੇ ਘਣੇ ਜੰਗਲ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। 1978 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਥੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੋ. ਆਰਥਰ ਗਾਲਸਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ: "ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਨਾਹਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੀਅਤਨਾਮ ਵਿਚ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ-ਮੋਹਰੇ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗੰਧ ਸਾਫ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਤਿਆਰਾ ਜੰਗ ਪਰ੍ਰਗਰਾਮ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਠੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਉਠਾਏ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਓਝਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਗੁਣਾ ਇਜ਼ਾਫਾ ਕੀਤਾ। 1969-70 ਵਿਚ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਉੱਤੇ 1.80 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ। 1983 ਵਿਚ ਇਹੀ ਬਜਟ 81 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ (810 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) 'ਤੇ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਤਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ। ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਫਰਾਂਸ, ਜਪਾਨ, ਕਿਊਬਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ, ਚੀਨ, ਜਰਮਨੀ ਤੇ ਸਾਡਾ ਭਾਰਤ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੌਸ਼ੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ

ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਉਤੇ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ, 200 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ — ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੰ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰ ਉਤੇ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਲਗਪਗ ਦੋ ਸੌ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਉਤੇ ਇੰਟਾਂ ਵੱਟੇ ਮਾਰੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਤੇ ਫੌਜੀ ਸਾਬਕ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਿਆ ਉਲ-ਹੱਕ ਦੀ ਅਰਥੀ ਸਾੜੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਰੌਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਸਾਢੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਫੌਜੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੇੜੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਚ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਨ ਉਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿਤੀ। ਪਰ ਲੋਕਰਾਜ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਬਾਰੇ ਲਹਿਰ, ਜੋ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਗਿਆਰਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਹੈ; ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕਰਾਜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪਾਬੰਡ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾ ਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਜੋ ਰਾਈਫਲਾਂ ਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਰੈਲੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨੇੜਲੀਆਂ ਗਲੀਆਂ 'ਚ ਕਈ ਘੰਟੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ।

ਚੀਮਾ, ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਤੇ 72 ਹੋਰ ਆਗੂ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — "ਸੰਯੁਕਤ" ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ 74 ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ. ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ "ਸੰਯੁਕਤ" ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖੋਰਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜ ਜ਼ਿਲਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

* ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਉਘੇ ਆਗੂ ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਲਖਮੀਰਵਾਲਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ. ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ-ਅਕਾਲੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹੈ।

ਪੰਨਾ 4 ਦੀ ਬਾਕੀ

15 ਅਗਸਤ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਅਸਾਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਐਲਾਨ। 20 ਅਗਸਤ: ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ। 25 ਅਗਸਤ: ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਲੌਂਗੋਵਾਲ) ਦੇ ਮਨੋਨੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਮਜ਼ਦ। 1 ਸਤੰਬਰ ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਛੁੱਟ। 4 ਸਤੰਬਰ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਦੀ ਹੱਤਿਆ। 8 ਸਤੰਬਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।

ਥਾ ਦ ਮੁਖ...

26 ਸਤੰਬਰ: ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ। 29 ਸਤੰਬਰ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ। 14 ਅਕਤੂਬਰ: ਅਸਾਮ ਅੰਦਰ ਅਸਾਮ ਗਣ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਕਾਇਮ। 14 ਨਵੰਬਰ: ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਵਾਪਸ ਭੁਲੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਣਜ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾ ਦਿਤੀ।

27 ਨਵੰਬਰ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋਡ ਗਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ। 30 ਨਵੰਬਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਭਾ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ।

ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਉਸਾਰੂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰੂਸ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਦੌਸ਼ੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਓਸ, ਕੰਪੂਚੀਆ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੌਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰੂਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਾਈਕੋਟੋਕਸਿਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਜੇ ਵੀ ਗਰਮ ਹੈ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਅਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੌਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ।

ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਦਵਾਵਾਂ, ਗੈਸਾਂ, ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਰਸਾਇਣਕ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਜੰਗੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ 1925 ਦੀ ਜਨੇਵਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁਣ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਅੰਗ ਹੈ। ਪਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਘੜਨਹਾਰੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਿਹਿਤ ਸੁਆਰਥਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧੌਜੀਆਂ ਉਡਾ ਰਹੇ ਹਨ।

JOHAL'S COLLISION Ltd.

- ਪੂਰੀ ਬਾਡੀ ਦਾ ਕੰਮ
- ਮਾਡਰਨ ਵਰੋਮਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ
- ਮਾਡਰਨ ਕੁਆਲਿਟੀ ਪੇਂਟਿੰਗ
- ICBC ਦੇ ਕਲੇਮ ਜਲਦੀ ਹੋਂਡਲ
- ਮੁਫਤ ਐਸਟੀਮੇਟ
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਲੇਮਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ ਤੇ

ALL TYPES OF
BODY REPAIRS

— FREE ESTIMATES —

ALL WORK CONDITIONALLY GUARANTEED

• CARS

Balbair or Paul

Ph. 591-8151

• TRUCKS

12051 - 86th Ave. SURREY

SUKHI CONSTRUCTIONS

FOR ALL KINDS OF CONSTRUCTION JOBS

- BASEMENT SUITES
- SUNDECKS
- GARAGES
- FRAMING
- PLUMBING
- ELECTRICAL
- COMPLETE DRY WALL SERVICE

Repairs to small jobs accepted

Reasonable rates

Free Estimate

CONTACT:

SUKHI

Ph. 590-1567

ਕਿੰਨਾ ਗੈਰਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ ਸਾਡਾ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਗੈਰਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਰਵਈਆ ਵੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਤਾਂ ਇਕ ਰੁਟੀਨ ਹੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਸੂਰਜ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ' ਦੇਖਣ ਲਈ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅੱਗੇ ਬੈਠੋ ਤਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਰਹੀ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਦਰਸ਼ਕ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਸਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜਾ ਕੋਈ ਜ਼ਬੇਬਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਲਕਸ਼ਥੀਪ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਅਚਾਨਕ 'ਹਮਲੇਗ' ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹੇਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਲਕਸ਼ਥੀਪ ਯਾਤਰਾ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ। ਹਰਜ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਸਬੰਧੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਮੇਰੇ ਖੇਤ' ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਵਾਸਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਕੰਪੀਅਰ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵੇਲੇ ਬੋਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਪੀਅਰ ਕੋਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਗੱਲ ਕੀ, ਸੁਆਲ ਵੀ ਮਾਹਿਰ ਦੇ ਅਤੇ ਜੁਆਬ ਵੀ ਮਾਹਿਰ ਦੇ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੰਪੀਅਰ ਜੋ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਕਸਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਜਾਨ ਵਸਤੂਆਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿੱਤੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਮੇਰੇ ਖੇਤ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਾਂਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਮੇਰੇ ਖੇਤ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਜ਼ੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸਾਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਕਣ। ਜੇਕਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ

ਜਾਨਣ ਲਈ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਸੁਆਲ ਜਾਨਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਮੇਰੇ ਖੇਤ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਹੀ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤਾਂ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਕੁਝ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹੁਮੇ ਕਰਮ ਉਪਰ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਕਰਿਪਟ ਵੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਦੂਸਰੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਵਿਚਲੀ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਸੰਪਾਦਕ ਉਸ ਦੇ ਵਿਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਕਰਿਪਟ ਅਤੇ ਸਕਰੀਨ ਪਲੇ ਲੇਖਕ ਉਸ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪ ਬਣਤਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਆਰਟਿਸਟ ਕੋਲ ਉਸ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੜਾਉਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਟੀ. ਵੀ. ਮਾਹਿਰ ਕੋਲ ਉਸ ਸਕਰਿਪਟ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ। ਦਰਸ਼ਕ ਤਾਂ ਹਰੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ।

ਪਰ ਦਰਸ਼ਕ ਵਿਚਾਰਾ ਕੀ ਕਰੇ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਉਹੋ ਕੁਝ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਕਰੀਨ ਉਪਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਾ ਤਾਂ ਸੁਆਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਰਵਈਏ ਵਿਚ ਗੈਰਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਔਸ਼ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਵਧਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਸੂਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਲਣ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਦਿਲਚਸਪ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸਾਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੰਬਈ ਦੀ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ ਆਮ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਡੇ ਫਿਲਮੀਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਹਰ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਨਾਮੀਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਲਾਲਸਾਵਾਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਜੋ ਅਕਸਰ ਇਸ ਨਗਰੀ 'ਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਗਰ ਉਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਚ ਸਫਲਤਾ ਅਵੱਸ਼ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਮਾਰੂਥਲਾਂ 'ਚ ਜਨਮੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਿਲੋਨ ਕਲਾਕਾਰ ਹਰਚਰਨ ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਲੰਬਾ ਅਰਸਾ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਕਰੀਨ ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰਚਰਨ ਉਰਫ਼ ਬੱਬਲੀ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ।

ਛੱਬੀ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੁਡੌਲ ਜਿਸਮ ਵਾਲਾ ਹਰਚਰਨ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਏਕ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ' ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੁਖਵੰਤ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚਲ ਰਹੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਤਾਂਗੇਵਾਲਾ ਦੇ ਰੋਲ ਤੋਂ ਸਾਇਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਜ਼ੁਆਬ ਮਿਲਣ ਤੇ ਜਦ ਬਠਿੰਡੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਝਲਕਦੀ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਦੀ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕਲਾਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਰਚਰਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਰਾਮ ਨਾਥ ਰਮਨ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸੋਢ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ, ਸੰਗੀਤ ਲੈਅ ਅਤੇ ਤਾਲ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੈ, ਰਾਗ-ਰਾਗਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਬੋਲਕ ਉਸ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤੇ, ਵਧੀਆ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਇਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਤੋਲਣਾ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਉਹ ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ. ਏ., ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਰਦ ਹੈ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ 'ਇਸ਼ਕ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੀ ਜਾਤ' ਨਾਟਕ ਮੰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਮ ਨਾਥ ਰਮਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਏ ਹੋਏ ਗੀਤ 'ਇਸ਼ਕ ਅਵੱਲੋ ਰੋਗ ਵੇ ਲੋਕੋ' ਅਤੇ 'ਇਸ਼ਕ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੀ ਜਾਤ' ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੋਲਕ ਉਸ ਨੇ 'ਸੁੱਕੀ ਕੁੱਖ' ਅਤੇ 'ਇੱਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਆਦਿ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿੱਠਵਰਤੀ ਗੀਤ ਗਾਏ ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੇਰੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਉਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ 'ਇਸ਼ਕ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੀ ਜਾਤ' ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੇਰੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਉਤਰ ਗਈ। ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਬਣੀ ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮ 'ਪਿਆਰ ਔਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਕੇਵਲ ਉਹ ਗਾਇਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲੇਖਕ ਵੀ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਉਸ

ਇਕ ਨਵਾਂ ਵਿਲੋਨ ਹਰਚਰਨ

ਫਿਲਮ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸ 'ਚ ਕਲਾ ਪੱਖੋਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਹਰਚਰਨ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਰੋਸਨ ਤਨੇਜਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ 'ਚ ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਐਕਟਿੰਗ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਹੋਲਡਰ ਵੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਲਾ ਦੇ ਲੋਧੇ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਥੀਏਟਰ ਬੰਬਈ 'ਚ ਰਾਜਾ ਬੁੰਦੇਲਾ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਨਾਟਕ 'ਮੱਖੀ ਚੂਸ' ਅਤੇ ਟੀ. ਵੀ. ਸੈਂਟਰ ਬੰਬਈ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ 'ਕਰਮਚੰਦ' ਸੀਰੀਜ਼ 'ਚ ਅਭਿਨੈ

ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਵਿਸ਼ਾਲਦੀਪ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਇਜ਼ ਵਲੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼ਿਬੂ ਮਿੱਤਰਾ ਦੀ 'ਇਲਜ਼ਾਮ' ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਕਾਸ਼ ਜੈਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸਿੱਖਿਆ' ਜੋ ਲਗਭਗ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਨ, 'ਚ ਮੁਖ ਖਲਨਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ - ਪਹਿਚਾਣੇ ਖਲਨਾਇਕ ਅਭਿਨੇਤਾ ਰਣਜੀਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਕਿਸ ਕੇ ਲੀਏ' 'ਚ ਕੀਤੇ ਰੋਲ ਤੋਂ ਹਰਚਰਨ ਕਾਫੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰਦੇ ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਰਕਲ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਹਰਚਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਝੁਕਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡੀਊਸਰ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ੀਲ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਭਾਈ - ਭਤੀਜਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਅਕਸਰ ਮਾਰ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਗਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮਿਆਰ ਪੱਖੋਂ ਵਧੀਆ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਵਰ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਇਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਿਚਕਿਚਾਏਗਾ ਨਹੀਂ। - ਤੇਜਵੰਤ ਸ਼ਰਮਾ

ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਨਾਂ ਰਾਮ ਨਾਥ ਰਮਨ

ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਜ ਰਾਮ ਨਾਥ ਰਮਨ ਗਾਇਕ, ਲੇਖਕੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਸੁਚੱਜਾ ਸੁਮੇਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਆਰਟ ਹੋਣ ਉਤੇ ਵੀ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਧਾਰਣ ਹੈ। ਨਾ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ 'ਮੈ' ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੰਕਾਰ। ਗਜ਼ਲ ਉਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ

ਪਸੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਗਾਈਆਂ ਵੀ ਹਨ।

ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਗਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਚੰਦੇ ਦਾ ਫਾਰਮ SUBSCRIPTION FORM

To

The Canada Darpan
P.O. Box. 67344, STN. 'O'
VANCOUVER, B.C.
CANADA V5W 3T1

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as my Subscription for the year(s)..... I may be sent the newspaper at the following address :

Name.....
Address.....
City.....
Province.....
Postal code.....
PHONE.....

One Year	25 dollars
Two Year	45 dollars
Three year	65 dollars
Life membership.....	300 dollars
ASIA.....	100 dollars[a year]
U.S.A.	30 dollars [a year]
Europe	100 dollars[a year]
Africa	100 dollars [a year]

South Side Drugs

6647 Fraser Street
Vancouver, B.C.

321-4188

Vicon Medic Pharmacy

6407 Main Street
Vancouver, B.C.

324-3177

Guaranteed Competitive Prescription
Prices Prompt Services

FREE delivery for Prescription in Vancouver,
Richmond & Burnaby

ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਦੀ ਘੱਟ
ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ
ਵੈਨਕੂਵਰ, ਬਰਨਬੀ ਤੇ ਰਿਚਮੰਡ ਵਿਚ ਫਰੀ
ਡਿਲਵਰੀ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ
ਇਕ ਵਾਰ ਆ ਕੇ ਅਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ।

ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੱਲ

ਕੋਈ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਵਾ ਲਓ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੋਢੀ

ਉਦਘਾਟਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਨਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਦਾ ਭਾਵ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਦੇ ਉਪਰ "ਕੋਈ" ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਵੀ ਇਹੋ ਉਦਘਾਟਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਤ ਕੋਰਲ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਜਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਜਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸ਼ੁਭ ਆਰੰਭ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਜਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਹੋਰ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਸੰਤ-ਰੋਜ਼ਾ ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਉਘੇ ਰੰਗ ਕਰਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਦੇ ਕਦੇ ਚਿੰਨੀ ਠੀਕ ਟਿਕਾਣੇ ਪੁੱਜ ਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮਕਾਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਫੁੱਲ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਖੇਤ ਹੀ ਨਾ ਦੇਖੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫੇਲੇ ਜਾਂ ਕਣਕ ਪੌਦੇ ਦੇ ਉਪਰ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਲੂਆਂ ਵਾਂਗ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ। ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਮਸ਼ਾਲਾਂ ਦੀ ਲੋਅ 'ਚ ਨਚਦੇ ਨਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੰਦਾਂ 'ਚ ਫੜੇ ਨੋਟ, ਨਚਾਰ ਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈਣ ਦੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਕਾਲੀਦਾਸ ਜਿਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ।

ਇਸ ਉਦਘਾਟਨ ਦੇ ਯੁਗ ਵਿਚ ਦੌੜੀ ਜਾਂਦੀ ਉਦਘਾਟਨੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਕਾਲਰ ਨੇ ਖੋਜ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੌਣ ਮਹਾਂਰਾਜੇ ਇਸ ਦੌੜ ਦਾ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਉਦਘਾਟਨੀ ਦੌੜ ਦਾ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਜੇਤੂ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਲੇਖਕ, ਰੰਗ ਕਰਮੀ, ਹਿਸਾਬਦਾਨ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨੇਤਾ ਦੇ ਕੀਤੇ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਵਾਅਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜੋ ਅਕਸਰ ਬੁਰ ਦੇ ਲੱਭੂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦਿਮਾਗ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਹੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਦਘਾਟਨੀ ਦੌੜ ਦਾ ਸੋ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਜੇਤੂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਨੇਤਾ ਹੀ ਨਿਕਲੇਗਾ।

ਸਾਡੇ ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣਗੇ ਉਦਘਾਟਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਤਕ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਗੱਲ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਜਿਸ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤਕ ਨਹੀਂ ਵੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲੇ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਨਾਤਨੀ ਪੱਧਰ ਤਕ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿਕਟ ਦੀ ਟੀਮ ਜਿੰਨੇ ਹੋਣ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਫੇਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਨਾ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਇੰਝ ਹੀ ਹੈ ਕਿ

ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ, ਉਦਘਾਟਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਹਿਰ ਬਣਨ ਲਈ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਭਲਾ ਇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦਘਾਟਨੀ ਦੌੜ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਜਾਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਉਦਘਾਟਨੀ ਰਸਮ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਅਦ "ਉਲੂ" ਜਾਂ "ਮੂਰਖ" ਨਾ ਆਖਣਾ ਪਵੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਨਾਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੀ 6 ਇੰਚੀ ਮੁਸਕਾਣ ਨੂੰ 14 ਇੰਚੀ ਮੁਸਕਾਣ 'ਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਕਿਉਂ ਰਾਜਨੀਤਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਘਾਟਨ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਸਮੇਂ ਇੰਡਾ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਕਾ - ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਉਦਘਾਟਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਗੀਆਂ ਹੀ ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਕੁਝ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਹੁੰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਇਸ ਉਦਘਾਟਨੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਬਾ ਅਸੀਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਕਵੀਆਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਲਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇੰਨੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁੱਛੇ ਕੁਝ ਨਾ। ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖੁਸ਼ਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਤੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਰਸਮ ਲਈ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਆਖਿਆ ਜਦ ਸਵੇਰੇ ਬੈਡ-ਟੀ ਬਣਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗਾ ਲਵੀਂ। ਨੌਕਰ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ। ਉਹ ਨਹਾਏ ਧੋਏ, ਰੋਜ਼ ਪਜਾਮੀ 'ਤੇ ਅਚਕਨ ਫੁਝ ਗਈ ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ਰਸੋਈ ਵਿਚ। ਨੌਕਰ ਤੋਂ ਮਾਚਸ ਮੰਗੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਤੂੰ ਗੈਸ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਆਨ ਕਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੀਲੀ ਵਿਖਾਈ ਗੈਸ-ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਭਕ-ਭਕ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। "ਲੈ ਬਈ ਕਾਕਾ, ਮੈਂ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹੁਣ ਤੂੰ ਰਸੋਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ।"

ਚੰਗਾ ਇਹੋ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ਲੀ - ਮਾਰਕਾ ਉਦਘਾਟਨ - ਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰ ਲਈਏ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਰਫਬਾਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਠੰਢੀਆਂ ਠਾਰ ਹਵਾਵਾਂ ਚਲਣ ਕਾਰਨ ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਚੋਰ ਫੜ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫੋਟੋ : ਮਨੋਜ

ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਨਰਮ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਦਾ ਅਸਰ ਮਾਮੂਲੀ ਰਿਹਾ। ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹਿੰਦੂ ਸਿਵ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਨਾਮਾਤਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿਤਾ। ਬਾਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਰੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੱਪ ਰੱਖੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੀ ਕਰਫਿਊ ਅੰਦਰ ਢਿੱਲ ਦਿਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਢਿੱਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਸਿਵ ਸੈਨਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਬੰਦ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਇਥੇ ਮਿਲਵਾਂ-ਚੁਲਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਵਿਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਦ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਬਕ ਰਿਹਾ।

ਫਗਵਾੜਾ : — ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਰਹੀਆਂ। ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰਹੀ ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਤਣਾਓ ਆਦਿ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਜਲੰਧਰ — ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਇਥੇ ਖਾਸ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਆਖੋ-ਪਰਖੇ ਕੀਤਾ ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅੱਧ-ਪੱਥਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿਤਾ। ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੜਤਾਲ ਰਹੀ। ਵਿਰੋਧਪੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਛਾਉਣੀ ਖੇਤਰ, ਜ਼ੀਰਾ, ਮਖੂ, ਗੁਰੂ ਹਰ ਸਹਾਏ ਤੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੜਤਾਲ ਰਹੀ।

ਜਦੋਂ ਉਹ 1930 ਵਿਚ ਚੀਨ ਪਰਤੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਰੰਭਕ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਇਕ ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਦੀ ਹੋਸੀਅਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਾਸੇਹੀਟੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਖੂਬ ਲਿਖਦੇ ਸਨ। ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਕੜਵਾਹਟ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅੰਗ ਵਿਚ ਦਰਦ ਤੇ ਤਰਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸੀ।

ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ "ਜਹਾਂਗ ਤਿਆਨਜ਼ੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ" (1934) ਅਤੇ "ਆਕਸਿਆਨਜ਼ੀ ਉਚ" (1936) ਬਹੁਤ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਿਯ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ ਲਿਊ ਬੀ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਫਰਕ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨੇ ਨਿਜੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੂਹਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਇਆ।

ਜਪਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਲਿਊ ਬੀ ਨੇ ਨਾਟਕ ਲਿਖਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਹੋਸੀਅਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਨਾਟਕ ਲਿਖੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ

ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਨਾਟਕ ਤਾਂ ਚੀਨ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਿਖੇ ਗਏ। "ਦੇਵਜ਼ਾਦ ਦੀ ਮੁੱਛ ਦਾ ਪਰਨਲਾ" (1951)

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 11 ਤੇ

ਮਹਾਨ ਚੀਨੀ ਲੇਖਕ ਲਿਊ ਬੀ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਚੀਨੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਮ ਲਿਊ ਬੀ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ "ਲੂ ਬੋ ਯੂ" ਸੀ। ਉਹ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿਚ 1899 ਨੂੰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਚੂ ਮਾਂਚੂ ਜੋ ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ, ਇਕ ਵਿਦਰੋਹ ਵਿਚ ਬੀਜਿੰਗ ਦੀ ਗੋਲੀਆਂ ਕਰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੜੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਬੜੀ

ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਗਏ। ਸਤਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

1924 ਵਿਚ ਲਿਊ ਬੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਏ ਜਿਥੇ ਉਹ ਚੀਨ ਦੀ ਦਫਤਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਸਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਚੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ ਲਿਖਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ, ਨਾਵਲਕਾਰ ਚਾਰਲਸ ਡਿਕਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

BUYING & SELLING

Farms—Home—Lots

& Commercial Properties

Bus. 877-1138

Pager 667-0868

BEST CHOICE REALTY LTD.

1331 Kingsway, Vancouver, B.C. V5V 3E3

(24 HRS) PHONE: 877-1138

KULDIP [KAL] R

RES: 278-8320

Woods Auto Body

530 Victoria St. NEW WESTMINSTER, B.C.

Collision Repairs & Painting
14 Year's experienced persons

We Serve :

■ Free Estimates ■ I.C.B.C. Claims ■ Rust Repairs
■ Glass installations

All work is guaranteed

Come and see

more information : Call

Gurdip [Gordy] Mutti

Ph. Bus. 521-6730

Res. 521-2184

ਕਹਾਣੀ:

ਆਪਣਾ ਹਾਣੀ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰੁਪਾਣਾ

ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਛੱਪੜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਰਤਾ ਉਚੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦਸ ਕੁ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿੱਥ ਉਤੇ ਇਕ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭੁੱਖਾ, ਪਰ ਦੁਰਮਤ ਵਰਗਾ, ਮੁਖ ਅਧਿਆਪਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਪਤਲਾ ਟਾਂਡੇ ਵਰਗਾ ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਦਾ ਚਪੜਾਸੀ ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖਾਣਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਜਰਤ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।

ਸਕੂਲ ਦੀ ਮੁਖ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬੜਾ ਕੁ ਹਟਵਾਂ ਛੱਪੜ ਦੀ ਢਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਕੱਚਾ ਕੋਠੜਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਅਗੇ ਕੰਧੋਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮੰਜੀ ਕੁ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਛਤੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਛਤੜੇ ਤੋਂ ਉਹ ਰਸੋਈ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਮਈ ਦੀ ਇਕ ਦੁਪਹਿਰ ਸੀ। ਪਿੰਡੇ ਲੁੰਦ ਹੋਈ ਲੂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਸੋਈ ਵਿਚੋਂ ਪੁਆਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁੜਕੇ ਨਾਲ ਗਤੁਚ ਚਪੜਾਸੀ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਦਰ ਕੱਚੇ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਠੇ ਵਿਚੋਂ ਤਿੱਖੀ ਬਦਬੂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਦਮ ਘੁਟਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਖੁੱਭ ਵਿਚ ਚੁਹਾ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਪੜਾਸੀ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਕੇ ਆਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੰਜਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵਛਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਆਪ ਨਹੀਂ ਉਠ ਸਕਦਾ; ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠ ਸਕੇਗਾ।...

ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਵਿੜਕ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲੀਆਂ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿਤੀ, “ਦਲੀਪ! ਦਲੀਪ!!”

ਦਲੀਪ ਨੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਖਾਣਾ ਕੱਜਣਾ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਮੁਰਦੇਗਾਣੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੱਖਾਂ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਵਿਚ ਘਸ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਾਲੇ ਘੇਰੇ ਪੈ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਹੇਠ ਸੁੱਕ ਕੇ ਫੁਹਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜਾਪਦੇ ਸਨ।

“ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਏ?” ਦਲੀਪ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਹੁਣ ਤਾਂ ਖੁਨ ਵੀ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।” ਉਹਨੇ ਭੁੱਲਾਂ ਉਤੇ ਜੀਭ ਫੇਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਤੂੰ ਹੋਡਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਲਿਆ।” ਉਸ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪੇਟ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ। ਇਕ ਚੀਸ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਉਘੜ ਆਈ, ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਦਲੀਪ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਰਦ ਮੱਠਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਸੱਜੀ ਨੁੱਕਰ ਵਿਚ ਚੂਹੇ ਦੀ ਖੁੱਭ ਅਗੇ ਮਿਟੀ ਦੀ ਢੇਰੀ ਸੀ। ਖੁੱਭ ਵਿਚੋਂ ਬਦਬੂ ਆ ਕੇ ਸਾਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ — ਇਸ ਬਦਬੂ ਨਾਲ ਦਮ ਘੁਟ ਕੇ ਉਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਪੁੱਪ ਵਿਚ ਮਰਨਾ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਖੁੱਭ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਮਿਟੀ ਪਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਦਬੂ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਛੋਤੀ ਹੀ ਗਰਮ ਹਵਾ! ਨਾਲ ਕਮਰੇ ਦੀ ਹਵਾ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਉਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ; ਦਲੀਪ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਵੇਖੇਗਾ। ਫੇਰ ਉਹਦਾ ਧਿਆਨ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਪਏ ਨੰਗੇ ਖਾਣੇ ਉਤੇ ਪਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ, ਸਾਰੀ ਬਦਬੂ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਰਚਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਵੇਗਾ, ਬਦਬੂ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਵੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਹ ਬਦਬੂਦਾਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

“ਅੱਜ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਚੁਣਨ ਦਾ।” ਉਸ ਨੇ ਧਿਆਨ ਮੇਜ਼ ਨਾਲ ਲਈ ਸੋਚਿਆ। “ਪਰ ਅੱਜ ਤਾਂ ਖਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ... ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਖਾ ਸਕਾਂ...” ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨੇ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਧਾ।

...ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਦਲੀਪ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀਆਂ ਚੁਣਦਾ — ਉਪਰੋਂ ਦੂਜੀ, ਪੰਜਵੀਂ, ਨੌਵੀਂ, ਤੇਰਵੀਂ। ਫੇਰ ਉਹ ਦਲੀਪ ਨੂੰ ਖਾਂਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ। ਉਹਦੇ ਖਾ ਚੁਕਣ ਪਿਛੋਂ ਆਪ ਫੁੱਪ ਕੇ ਖਾਂਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਦਲੀਪ ਕਈ ਵਾਰ ਦਲੀਪ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਾ, “ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਲੈਣਾ ਏ ... ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਠੰਡੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਡੁਕਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੀਂਦੇ ਓ ... ਜੇ ਐਨੀ ਬੇਯਕੀਨੀ ਏ, ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਆਪ ਬਣਾ ਲਿਆ ਕਰੋ...”

ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਖਾਣਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦਾ। ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਦਾਲ, ਸਬਜ਼ੀ, ਫੁਲਕੇ ਆਪਣੀ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਰਖਦਾ। ਫੇਰ ਮਾਂ-ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਾਣ ਲਈ ਆਖਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਗੁਪਾਲ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਜਾਂ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਿੱਦ ਫੜ ਲੈਂਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਂ

ਉਹਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਹਦਾ ਪਿਤਾ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਟੁਰ ਜਾਂਦਾ। ਕਦੀ ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਧੀ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ, ਵਿਸ ਘੋਲਦੇ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

ਮਾਂ ਆਖਦੀ, “ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਮੁੱਕ ਜਾਵਾਂਗੇ ... ਤੇਰੇ ਮਗਰੋਂ ਲਹਿ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਲ-ਮ-ਸੱਲੇ ਦਿਉ ... ਪਸਾਰ ਲਈ ਲੱਤਾਂ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਲੈ ਆਈ ਸਤੀ-ਸਵਿਤਰੀ ਉਹ ਹੀ ਤੇਰੇ ਨੱਕ 'ਚ ਨਕੋਲ ਪਾਏਗੀ...”

ਪਿਤਾ ਕਹਿੰਦਾ, “ਜੀਅ ਕਰਦੇ, ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਸੰਖੀਆਂ ਖਾ ਲਵਾਂ। ਫੇਰ ਸੋਚਦਾਂ, ਏਸ ਬੈਤਲ ਦਾ ਕੀ ਜਾਏਗਾ।”

ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ‘ਬੈਤਲ’ ਹੀ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨੋਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ...

ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਂ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਜ ਦਿਤਾ। ਪਿਤਾ ਪਿਤਾ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਉਹਦੇ ਪਿਛੋਂ ਰੱਜ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਉਹਦਾ ਪਿਤਾ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ “ਬੈਤਲ ਬੈਤਲ” ਕਹਿੰਦਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ... ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਹਦੀ ਉਘ-ਸੁਘ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।...

... ਹੁਣ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਚੁੜੇਲ ਕਹਿਣ ਲਗ ਪਏ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਅਫਵਾਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਕਿ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਲੋਜਾ ਕੱਢ ਕੇ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹੱਡਲ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅੱਖਾਂ। ਹਦਵਾਣੇ ਵਰਗਾ ਗੰਜਾ ਸਿਰ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੱਪੜਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰਖਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਬੱਚੇ ਮਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਚੰਬੜਦੇ। ਤੀਵੀਆਂ ਆਪਣੇ ਬਾਲ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਛੁਪਾ ਛੁਪਾ ਰਖਦੀਆਂ। ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਗੁਪਾਲ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਖੇਡਣ ਲਈ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਾ ਵੜਨ ਦਿੰਦੀਆਂ, “ਆਪਣੇ ਘਰ ਰਹੁ, ਚੁੜੇਲ ਦੀ ਔਲਾਦ।” ਹਰ ਬੂਹੇ ਵਿਚੋਂ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਫਿਟਕਾਰ ਮਿਲਦੀ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਹ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ, “ਤੂੰ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾ ਕਿਉਂ ਜਾਨੀ ਏਂ ... ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦਾ...”

ਤਾੜ ਕਰਦੀ ਇਕ ਚੁਪੜ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਪੈਂਦੀ, “ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂ ਏਂ? ਸੋ ਵਾਰ ਤੈਨੂੰ ਹਟਕਦੀ ਆਂ ... ਫੇਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਾਨ ਕੱਢ ਛਾਡਾਂਗੀ...” ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਉਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੋਰ ਫੈਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾ, ਉਹਦਾ ਕਲੋਜਾ ਮਾਂ ਦੀ ਮੁੱਠ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਦੀਆਂ ਝੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਖੇਡ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ। ਉਹ ਗਲਵਕੜੀਆਂ ਪਾ ਪਾ ਖੇਡਦੇ। ਚੀਚੀਆਂ ਜੋੜ ਜੋੜ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਉਹ ਸਪਰਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਖ ਵੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇ ਸਨ। ਉਹਨੂੰ ਬਚਪਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਫੇਰ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਵੇਂ ਗਰਮੀ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਦੀ, ਮਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੰਦਰ ਹੀ ਮੰਜੇ ਵਿਛਾਉਂਦੀ। ਅੰਦਰੋਂ ਬੂਹੇ ਨੂੰ ਜੇਦਰਾ ਮਾਰ ਲੈਂਦੀ। ਫੇਰ ਵੀ ਮੰਜਾ ਬੂਹੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਭਾਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਬੂਹੇ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਪੱਕਣ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਗ ਆ ਜਾਵੇ। ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ, “ਕਿਸੇ ਰਾਤ ਤੇਰਾ ਪਿੱਛ ਆਵੇਗਾ, ਸਾਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਏਗਾ।”

“ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤੜਕੇ ਉਠਾਂਗੇ, ਮਰੇ ਪਏ ਹੋਵਾਂਗੇ?” ਗੁਪਾਲ ਪੁੱਛਦਾ।

ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਧਿਆਨ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ, “ਉਹ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ... ਆਪਣਾ ਕੰਡਾ ਕੱਢ ਕੇ ... ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਨਾ ਖਾਇਆ ਕਰ। ਉਹਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਣੇ ... ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਨਾ ਜਾਇਆ ਕਰ, ਕੋਈ ਮਾਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਦੱਬ ਲਵੇਗਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਤਾਂ ਹਲਕੀ ਫਿਰਦੀ ਏ ... ਪੈਸੇ ਪਿੱਛੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ...”

ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਗਦਾ, ਲੋਕ ਕਹੀਆਂ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਉਹਨੂੰ ਹੀ ਮਾਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਆਦਮੀ ਉਹਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਜਾਪਦਾ।

ਮਾਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ ਗਈ, ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਅਧਿਆਪਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਘੁਸਰ ਮੁਸਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਬੱਚੇ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੇ ਨੂੰ ਦਸਦੇ — “ਗੰਜੀ ਚੁੜੇਲ... ਗੰਜੀ ਚੁੜੇਲ।”

ਮਾਂ ਬਿਠਾ ਕੇ ਘਰ ਆਈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆ ਗਿਆ ‘ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਆਂਹਦੇ ਨੇ — ਗੰਜੀ ਚੁੜੇਲ, ਤੁੰਮੇ ਦੀ ਵੇਲ।’

ਉਹਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਸਟਰ ਆਉਂਦਾ, ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਮਾਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਸਾਰੀ ਵਿਦਿਆ ਉਹਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਮਾਂ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਂ ਵੀ ਮਰ ਗਈ। ਹੁਣ ਉਹ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਾਹਵੇ, ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਦੋਸਤੀ ਜਤਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਿਪਲਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠ ਕੇ ਤਾਸ ਖੇਡ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵੀ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਰ ਬੈਠੇ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਆਖ ਦਿੰਦਾ, “ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸਿਖਤਾਂ ਲੈ; ਅਕਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀਏ।” ਅਗੋਂ ਉਹ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਕੁਲਝਦਾ ਹੋਇਆ ਘਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬੂਹਾ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਲੇਟ ਜਾਂਦਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਕਦੀ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ। ਕਦੀ ਜਾਗ ਉਠਦਾ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਉਹਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਤੁਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਤੁਰਿਆ ਹੀ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਦੋ ਦੋ ਮੀਲ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲਗ ਪੈਂਦੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੜ ਪੈਂਦਾ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਈ ਆਦਮੀ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਦੇ — ਨਾ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ। ਸਭ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਵੇਖਦੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ। ਡਰਦਾ ਡਰਦਾ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ ਲੰਘਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਰੋਟੀ ਬਣਾਈ। ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਬੋਝੇ ਵਿਚ ਪਾਏ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਤੋਂ ਉਹ ਏਧਰ ਏਧਰ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦਾ। ਕਦੀ ਇਕ ਪਾਸੇ, ਕਦੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ। ਦੁਪਹਿਰ ਤਕ ਉਹਦੀ ਗਰਦਨ ਬੱਕ ਗਈ। ਪੈਰ ਅੰਬ ਗਏ। ਉਹ ਇਕ ਸਲਾਬੀ ਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਗੇ ਘਾਹ ਉਤੇ ਜਾ ਬੈਠਾ। ਉਥੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਗੱਡਰੂ ਅਧਿਆਪਕ ਲਗਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਡਰਦੇ ਡਰਦੇ ਨੇ ਉਹਨੇ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਕਲਮ ਮੰਗ ਲਏ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਲਿਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਦੇ ਆਇਆ। ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਪਿਛੋਂ ਉਹਨੂੰ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਦੇ ਆਇਆਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਤਬਦੀਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਖਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਮਿਲਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਮੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹਦਾ ਕਦੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਰਨ? ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਬੋਲ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਜਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ...

ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਉਮੀਦ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਰਚਾ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਝਾੜ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰ ਖਾਂਦੇ ਸਨ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਬੈਠੇ ਖਾਣਾ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਬਿਠਾਇਆ; ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਲਈ ਸੁਲਾਹ ਮਾਰੀ। ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ — ਉਹ ਬੀਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ:

“ਮੇਰੀ ਬੀਵੀ ਇਕੱਲੀ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ; ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਗਏ ਤੋਂ ਖਾਏਗੀ।”

“ਮੇਰੀ, ਮੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੀ।”

“ਮੇਰੇ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਲਹੂ ਡੋਲਦੀ ਏ।”

“ਮੈਂ ਜਾਨਾਂ ਤਾਂ ਬੂਹੇ ਵਿਚ ਖੜੀ ਮੇਰਾ ਰਾਹ ਵੇਖ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਏ।”

ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇਕਦਮ ਬੋਲ ਪਿਆ “ਚਬਣੇ ਛੋਲੇ, ਡਕਾਰ ਪੇਸਟਰੀਆਂ ਦੇ ... ਘਰ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ... ਪਹਿਲੇ ਦਿਨੋਂ ਹੀ ਨਾ ਬਣੀ ਹੋਵੇ ... ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ਜੁਤੀ ਖੜਕਦੀ ਹੋਵੇ ...”

ਸਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਵੇਖਣ ਲਗੇ। ਸਭ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਕਿਰਕਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲ ਪਏ:

“ਜੇ ਤੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰ ਗਿਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।”

“ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਜੇ ਅਕਲ ਨਾ ਪਾਸ ਹੋਵੇ, ਚੁੱਪ ਬੈਠ ਰਹੀਏ ਵਿਚ ਮਹਿਫਲਾਂ ਦੇ।”

“ਉਚਾ ਲੰਮਾ ਗਡਰੂ, ਪੱਲੇ ਠੀਕਰੀਆਂ।”

ਉਹ ਹੋਰ ਉਥੇ ਨਾ ਬੈਠ ਸਕਿਆ। ਪਿਛੋਂ ਉਹਨੇ ਸੁਣਿਆ, “ਜਾਨਵਰ ਕਿਸੇ ਜੰਗਲ ਦਾ। ਫੇਰ ਉਹ ਕਦੀ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਹੋਂਦ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਦਾ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਹੱਸ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫੇਰ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇਕ ਮੌਕਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਗਈ — ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਰ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਜਦੋਂ ਦੋ ਕੁ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿਥ ਉਤੇ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲ ਪਿਆ। ਉਹ ਪੁੱਜੇ, ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਸਿਵਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ ਸਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿ ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ।

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 9 ਤੇ

FOGG MOTORS

60 - 10th Street, New Westminster

ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਪਿੱਕ ਅਪ ਤੇ ਵੈਨਾਂ ਬੜੀ ਸਸਤੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

ਚੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਤੇ ਪਿੱਕ ਅਪ(ਨਵੀਆਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ) ਖ਼ੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ

ਦੇ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਲਜਮੈਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ। GMC Chrysler ਜਾਂ Ford ਦੀ ਕਾਰ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਵਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਾਂ ਸਸਤੇ ਰੇਟ ਤੇ ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਹਰ ਐਤਵਾਰ 11 ਵਜੇ

ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

4 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਖੁਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ

Sukhjinder Bath (Sukhi)
Bus: 522-2821 Res: 594-7712

ਪੰਨਾ 8 ਦੀ ਬਾਕੀ

“ਗੁਪਾਲ ਜੀ ਠਹਿਰੋ। ਉਹਦੇ ਘਰ ਚਲਦੇ ਆਂ, ਫੇਰ ਇਕੱਠੇ ਚਲਾਂਗੇ।”
ਇਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ।

“ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਏ। ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹੜਾ ਆਪਾਂ ਉਹਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।” ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਸਾਰੇ ਹੋਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਸਭ ਨੇ ਘੁਸਰ ਮੁਸਰ ਕੀਤੀ, “ਅਜੀਬ ਜਾਨਵਰ ਏ। ਕਿਸੇ ਰੋਹੀ ਵਿਚ ਪਲਿਆ ਲਗਦਾ ਏ।”

ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਆ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਉਹਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ — “ਅਜੀਬ ਜਾਨਵਰ ਏ ... ਰੋਹੀ ਵਿਚ ਪਲਿਆ ਲਗਦਾ ਏ।”

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਦੋ ਆਦਮੀ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ, ਉਹਨੂੰ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੱਦਾਂ ਗੂੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ — “ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕਿਧਰੇ ਮਾਰ ਹੀ ਨਾ ਮੁਕਾਉਣਾ” ਰਾਤ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਸੌਂਦਾ—ਭਾਵੇਂ ਗਰਮੀ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਦੀ। ਅੰਦਰੋਂ ਬ੍ਰਹਾ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਜਮਾਂਦਾਰ ਕਮਰਾ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਾ ਦਿੰਦਾ, ਉਹ ਅੰਦਰੇ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ।

ਬੱਚੇ ਉਹਨੂੰ ਸਤਿ ਸੀ ਅਕਾਲ ਨਾ ਬੁਲਾਉਂਦੇ। ਉਹਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾ ਕਰਦੇ। ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਗਾਲੀ ਗਲੋਚ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਕੋਈ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਨਾ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

“ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਡੁਬਿਲਨ ਰਖਿਆ ਕਰੋ। ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੋਰ ਕਰੇ, ਮਾਰਿਆ ਕਰੋ” ਇਕ ਦਿਨ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਨੇ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਹਾ।

“ਜਨਾਬ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਮਾਰਨ ਦੇ ਨਹੀਂ।” ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਖੁਫ਼ ਖੁਫ਼ ਕਰਦਾ ਚਲਿਆ ਗਿਆ — “ਅਜਿਹੇ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਭਰਤੀ ਕਰ ਰਖੇ ਨੇ।” ਬੱਚੇ ਸੁਣ ਕੇ ਹਸਦੇ ਰਹੇ। ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ “ਜਾਨਵਰ, ਜਾਨਵਰ” ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਖ-ਅਧਿਆਪਕ ਉੱਤੇ ... ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ। ਤੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ — “ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਬਸ ਸਕੂਲ ਦੀ ਘੰਟੀ ਦੀ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ। ਇਕ ਕਮਰਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਹੀ ਛੱਡਣਾ।”

ਉਸਦਾ ਹਲਕਾ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ਬਾਨ ਸ਼ੁੱਕ ਕੇ ਤਾਲੂ ਨਾਲ ਜਾ ਲੱਗੀ। ਕੋਲ ਪਾਣੀ ਪਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੀਣ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। “ਚਪੜਾਸੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਖਬਰੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਨਾ ਹੀ ਆਵੇ। ਤੇ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਮਰ ਜਾਵਾਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ ...।”

ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਤੇ ਦਲੀਪ ਆ ਕੇ ਉਹਦੀ ਮੰਜੀ ਕੋਲ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਨਿਵਾਲ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣ ਲਗੀ, “ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ... ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ... ਹੁਣ ਕੀ ਹਾਲ ਏ, ਭਗਤ ਲੋਕਾ”।

ਉਸਨੇ ਅੱਖਾਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਤੇ ਮੂੰਹ ਕੋਲ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਦਲੀਪ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦਿਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ ਕੋ ਪੀ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਉਠਾਇਆ।

“ਭਗਤ ਲੋਕਾ, ਇਕ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।” ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਲਿਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਹੁਣ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਲੈ ਚੱਲੀਏ। ਪੇਚਸ਼ ਕੋਈ ਲਾਇਲਾਜ ਬੀਮਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਤੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗਾ। ਜੇ ਤੂੰ ਕਹੇਂ ਤਾਂ ਜੀਪ ਮੰਗਵਾਂਵਾਂ।” ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬੇਬਸੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ — ਬੇਬਸੀ ਜਿਹੜੀ ਅੱਤ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਜਿਸਮ ਵਿਚੋਂ ਲਹੂ ਨਿਚੋੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਹੁਣ ਹੱਡੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਚਮੜੀ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ।

“ਜਨਾਬ ਹੁਣ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਆਖਰੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਪੂਰੀ।” ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ। “ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲ ਭਗਤ ਲੋਕਾ! ਮਾਮੂਲੀ ਬੀਮਾਰੀ ਏ ... ਤੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗਾ।”

“ਨਹੀਂ ਜਨਾਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਤਰਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ... ਖੂਨ ਆਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਏ ... ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ... ਮੈਨੂੰ ਭਰੇ ਵਿਖਾਲੀ ਦੇ ਗਏ ਨੇ।”

ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਨੇ ਫੇਰ ਉਸਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਨਾ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਉਹ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਹੋਰ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਨਾਂ?”

“ਸੁਣਿਆ ਏ, ਮੁਰਬੇਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਿਵੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ ਨੇ?” ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਹਾਂ ਜੀ ਕੱਸੀ ਕੋਲ ਥਾਂ ਰੱਖੀ ਏ।” ਦਲੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“... ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿੱਛ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ?”

“ਹਾਂ, ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ।” ਦਲੀਪ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ।

ਗੁਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, “ਜਨਾਬ ਮੈਂ ਐਨਾ ਬੁਰਾ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ... ਅਸਲ 'ਚ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ... ਫੇਰ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਪਰ੍ਹੇ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਲਗ ਗਈ... ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਹਿ ਹੁੰਦਾ ...।”

“ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕਿਧਰੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਇਆ ਲਗਦੇ।”

“ਸਾਰਾ ਕਸੂਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦਾ।” ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਬੋਝਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਫੇਰ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, “ਬੱਸ ਤੁਸੀਂ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਆਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਸਕਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਵਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਵਾ ਦਿਆ ਜੇ ... ਨਵਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ... ਕੋਈ ਤਾਂ ਹੋਵੇ।” ਤੇ ਉਹ ਫੇਰ ਨਿਵਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਦਲੀਪ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਝੁਕ ਗਏ।

ਉਸ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਵਿਆਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ — ਜਿਥੇ ‘ਕੋਈ’ ਹੈ ਸੀ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਪੰਜਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਨਜ਼ਮਾਂ

ਸੁਪਨਾ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ

ਜ਼ਹਿਰ-ਮੁਹਰੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਨੇ
ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਕਤਾਰ ਉੱਤੇ
ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਬੁਛਾੜ ਕਰ ਦਿਤੀ—
ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕਦਮ ਕੂਕ ਉਠਦਾ ਹਾਂ :

ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨਹੀਂ !
ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਉਹ ਹਾਂ
ਜਿਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ
ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ —
ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਧ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਪੋਸਟਰ 'ਚ
ਜਿਸਦੀਆਂ ਮੁਸਕਾਨਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖਿੜੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ
ਸੰਦੇਸ਼ ਦਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ —

ਬੰਦੂਕਾਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼
ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਟਿਊਬਵੈਲ 'ਤੇ ਦੇਖੀਆਂ ਸਨ,
ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੇ ਗੇਟ ਕੋਲ,
ਜਾਂ ਖਾਕੀ ਵਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਚ —
ਬੰਬ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ
ਮੈਂ ਬਾਕੀ ਭੂਡ-ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਸਿਰਫ਼ ਦੀਵਾਲੀ ਵੇਲੇ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ —

ਕਿਸੇ ਦਲ, ਕਿਸੇ ਜੱਥੇ ਦੀ
ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ —
ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼
ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ,
ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ
ਜਿੰਦਾਬਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਕਰ ਰਹੇ
ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਅਚਾਨਕ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ—
ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਬੀਹੀ ਦੇ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚੋਂ
ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਗੰਧ ਵੀ
ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਸੀ —
ਅੱਜ ਤੱਤੀ ਤਵੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ 'ਤੇ
ਮੈਂ ਏਥੇ ਉਸਦੇ ਸੰਪਾਦਤ ਗਰੰਥ 'ਚੋਂ
'ਇੱਕ ਨੂਰ' ਦਾ ਸ਼ਬਕ ਸਿਖਣ ਆਇਆ ਹਾਂ
'ਵੈਰੀ ਬੇਗਾਨਿਆਂ' ਦੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਭੁੱਲਣ

“... ਭੁੱਲਣ ਆਇਆ ਹਾਂ” ਪੁਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ
ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਣੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ
ਤੜ ਤੜ ਕਰਨ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ —
ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਕਾੜ ਕਰਦੀ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਅੱਖ 'ਚੋਂ
ਸਾਰ ਪਾਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ —
ਫਿਰ ਕਾੜ ਕਰਦੀ ਦੂਜੀ ਗੋਲੀ ਮੇਰੀ ਦੂਜੀ ਅੱਖ 'ਚੋਂ
ਸਾਰ ਪਾਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ —

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਕਿ ਤੀਜੀ ਗੋਲੀ ਮੇਰੀ ਤੀਜੀ ਅੱਖ 'ਚੋਂ
ਸਾਰ ਪਾਰ ਲੰਘ ਜਾਵੇ
ਪੱਟਕ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ —
ਟੁੱਟੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਜਿਹਨ 'ਚ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠੇ ਵਰਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉੱਡਣ ਲਗਦੇ ਹਨ —
ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਾਖਾਂ ਵਰਗੀ ਪੀੜ ਲੈਕੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ :
ਅੱਤਵਾਦ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?

ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ

ਕਿਸ ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ
ਕਿ
ਗੀਤਾਂ, ਗਰੰਥ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਨੂੰ
ਇੱਕੋ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਤੱਕਣ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰਾਜ-ਪੁਸਤਕ
ਹਵਨਾਂ ਅਤੇ ਯੱਗਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸੁੰਗੜਦੀ ਗਈ
ਕਿਸ ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ

ਕਿ
ਚਿੜੀਆ-ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰ,
ਜੰਗਲ ਦੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਬਣਨ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ
ਅਮਨ ਦੀਆਂ ਘੁੰਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਮਿੱਧਦੇ ਰਹੇ

ਕਿਸ ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ

ਕਿ
ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਨਾਗ
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਤਰੇਈ ਕਹਿ ਕਹਿ ਡਸਦਾ ਰਿਹਾ

ਕਿਸ ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ

ਕਿ
ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਮਤਿਆਂ ਦੇ ਪੁਰਜ਼ੇ
ਵੇਦਾਂ ਅਤੇ ਗਰੰਥਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਝੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ
ਕੇਵਲ ਨਿਸ਼ਾਨ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਖੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਝੁਲਦੇ ਰਹੇ

ਕਿਸ ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ

ਕਿ
ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ 'ਚ ਜੰਮੀਆਂ ਟੋਪਾਂ ਲਈ
ਮਨੁੱਖ 'ਛੱਲੀਆਂ' ਬਣ ਗਏ —
ਲਾਲ-ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲਾਲ
ਸਾਰੀਆਂ ਟੋਪਾਂ, ਟੋਪ-ਗੋਕਾਰਡਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਈਕਰੋਫੋਨਾਂ ਨੂੰ
ਛੱਲੀਆਂ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਭੁੰਨਦੇ ਰਹੇ —
ਲਾਟਾਂ 'ਚ ਸੜ੍ਹਦਾ 'ਸਿਫਤੀ ਦਾ ਘਰ',
ਅਤੇ ਲੱਛੂਆਂ ਦੇ ਬਾਲ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣ ਗਏ —

ਕਿਸ ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ

ਕਿ
ਪਗੜੀ, ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਅਸੰਭਵ' ਵਿੱਚ
ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਾ ਰਿਹਾ —
ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਘੜੀਆਂ ਦੀ ਸਰਦੀ 'ਚ ਕੁੰਗੜਦੇ ਬੀਬੇ ਨੇਤਾ
ਰੋਣ-ਬਸੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੰਗਦੀ ਅੱਗ
ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ —

ਕਿਸ ਹਨੇਰੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ

ਸਮਝੌਤਾ

ਮੇਜਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ

ਜੀਅ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ—
ਅੱਜ ਦੀ ਇਸ ਖਬਰ ਦੇ ਸੁਆਗਤ 'ਚ ਗੋਕੇ ਘਿਓ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਵਾਂ
ਘੁੱਟ ਲਾਂ ਦੁਖਦਾ ਕਲੋਜਾ,
ਬੈਠ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤਾਂ ਸੰਗ ਜਾਮ ਛਲਕਾਵਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਵਾਂ।

ਇਹ ਖਬਰ ਆਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ
ਸੜਦੀਆਂ ਦੇਹਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ ਪਾਰ ਕਰਕੇ, ਲਹੂ ਦਾ ਦਰਿਆ ਤਰਕੇ
ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ ਡੀਕਦੀ ਪੀੜਾਂ 'ਚ ਭਿੱਜੀ ਪੈਰ ਪੈਰ।

ਫੇਰ ਸੋਚਾਂ—

ਇਸ ਖਬਰ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਾਣ ਲਾਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਹਾਂ
ਇਸਦੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਾਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਹਾਂ
ਪੁੱਛ ਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਦਾਨਿਆਂ ਤੋਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦੀ ਹੋਣੀ ਫਕਤ ਇਕ ਗੋਟ ਹੈ
ਹੱਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੁਰਸੀਆਂ, ਤੇ ਸੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੋਟ ਹੈ
ਇਕ ਘੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਜੇ
ਕਿਉਂ ਫਿਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਲਹੂ-ਲਹਾਣ
ਮੋਹ-ਭਿੰਨੇ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਲਹਿਲਾਦਾ ਬਾਗ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਵੀਰਾਨ
ਪੁਖ ਰਿਹਾ ਇਕ ਬੀਆਬਾਨ !

ਛਾਂਗਿਆ ਸੀ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਕੀ ਇਸ ਲਈ
ਕੀ ਮੋਹੜਿਆਂ ਦੀ ਛਾਂ ਬਹਿ ਕੇ ਮਾਣੀਏ !
ਕੀ ਇਸ ਲਈ ਲਾਏ ਸੀ ਫੁੱਧੇ ਜ਼ਖਮ ਤਾਂਕਿ
ਸਿਉਣ ਵਾਲੀ ਸੂਈ ਦੀ ਸੁਝਕਤਾ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈਏ
ਪੱਟੀਆਂ ਦੇ ਸੁਹਜ ਦੇ ਬਹਿ ਗੀਤ ਗਾਈਏ
ਮਲ੍ਹਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਸਲਾਹੀਏ !
ਕੀ ਫਕਤ ਏਸੇ ਲਈ ਘਰ ਸਾੜਿਆ
ਕਿ ਜਲ ਤਰੋਂਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਦੀ ਖੱਟੀ ਖੱਟ ਸਕੇ ?

ਕੌਣ ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਧਿਆਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਵੇਗਾ !
ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕਪਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਮਖੌਟਾ ਲੁਵੇਗਾ !
ਤੜਫਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦਾ ਕੌੜਾ ਕਸੈਲਾ ਜਾਮ ਕੀਹਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਛਲਕਾ ਲਵਾਂ !
ਅੱਖਰੀ ਹੈ ਕਸਕ ਦਿਲ ਦੀ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾ ਲਵਾਂ !

ਕਿਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ...

ਕੋਈ ਸੁਣਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਦੁਖੜੇ ਸੁਣ ਲਏ ਜੱਟ ਦੇ ਆ ਕੇ।
ਕਿਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਵੇਖੋ ਸਾਰੇ ਦਰ ਖੜਕਾ ਕੇ।
ਇਕ ਜੂਨ ਬੁਰੀ ਜੱਟ ਦੀ, ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਕੰਮ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ।
ਕੋਈ ਟੈਮ ਨਾ ਛੁੱਟੀ ਦਾ, ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਤਨ 'ਤੇ ਸਹਿੰਦਾ।
ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਨਾ, ਪੈਂਦਾ ਡੇਅਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ।
ਕਿਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਵੇਖੋ ਸਾਰੇ ਦਰ ਖੜਕਾ ਕੇ।
ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਬਈ, ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ।
ਇਥੇ ਟਾਟ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਨਾ, ਭੁੰਜੇ ਬੈਠ ਪਾਲੇ ਵਿਚ ਠਰਦੇ।
ਕਾਕੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ, ਚੰਦਾਂ ਸਾਲ ਸਕੂਲ ਗਵਾ ਕੇ।
ਕਿਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਵੇਖੋ ਸਾਰੇ ਦਰ ਖੜਕਾ ਕੇ।
ਸਾਡੇ ਪਾਟੇ ਕੱਪੜੇ ਰਹੇ, ਲੋਕੀਂ ਕੋਟ ਜਰਸੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ।
ਭਾਅ ਕਣਕ ਤੇ ਬੇਨੇ ਦਾ, ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦੇ।
ਹਫਤਾ ਬਹਿਣਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ, ਫਸਦੇ ਵਿਚ ਮੰਡੀ ਦੇ ਜਾ ਕੇ।
ਕਿਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਵੇਖੋ ਸਾਰੇ ਦਰ ਖੜਕਾ ਕੇ।
ਇਕ ਸਾਡੀ ਤੀਵੀਂ ਐ, ਵੇਖੀ ਸੁਰਖੀ ਬਿੰਦੀ ਨਾ ਲਾ ਕੇ।
ਕਦੇ ਚੰਗਾ ਪਹਿਨਿਆ ਨਾ, ਰੱਖੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਦਿਲ 'ਚ ਦਬਾ ਕੇ।
ਪਿਆ ਨਰਕ ਭੋਗਣਾ ਓਏ, ਫਸ ਗਏ ਜੂਨ ਜੱਟ ਦੀ ਆ ਕੇ।
ਕਿਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਵੇਖੋ ਸਾਰੇ ਦਰ ਖੜਕਾ ਕੇ।
ਇਕ ਬਿਜਲੀ ਗਣੀ ਐ, ਰਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਜਾ ਕੇ।
ਇਥੇ ਕਰਦੀ 'ਅੱਖ-ਮਟੱਕੇ' ਸ਼ਾਮੀਂ ਛੇ ਵਜੇ ਵੀ ਆ ਕੇ।
ਕਿਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਵੇਖੋ ਸਾਰੇ ਦਰ ਖੜਕਾ ਕੇ।

—ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਗਿ: ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਤੇ ਸਰਸਰੀ ਜਿਹੀ ਝਾਤ ਮਾਰ ਲੈਣੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਵਤਾਰਾਂ ਤੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਵਿਚ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਤਫਾਕ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਅਵਤਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਦੂਜੇ ਅਵਤਾਰ ਨੂੰ ਘਿਰਨਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਤੁਲਸੀ ਗਮਾਇਣ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਸਾਈਂ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਰਾਮ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਮਥਰਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਮਥਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਪੂਜਨੀਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਪੁਰ ਮੁਕੁਟ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਟੰਗਵਾਂ ਧੌਤੀ ਪਾਈ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ ਕਹਿ ਉਠੇ —

ਸੀਸ ਮੁਕਟ ਕਟ ਕਾਛਨੀ, ਕੈਸੇ ਬਣੇ ਹੋ ਨਾਥ।

ਤੁਲਸੀ ਮਾਥਾ ਤਉ ਨਿਵੈ, ਧਨੁਸ ਬਾਨ ਹੋਏ ਹਾਥ।

ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਅਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਣ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਤਾ — ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ-ਉਪਾਸ਼ਕ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰਾਮ ਦਾ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹਾਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੇਵੇਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸਨ। ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਇਕ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਦੂਸਰੇ ਅਵਤਾਰ ਉਤੇ ਆਪਣਾ ਈਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਆਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਇਥੇ ਹੀ ਮੁਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਅਵਤਾਰਾਂ ਜਾਂ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੋਂਦ ਆਈ ਤੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਪਰਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗਏ। ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਅੰਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜੋਤਿ-ਜਾਮੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਣੇ ਯੋਗ ਜਾਪਦੇ ਹਨ :—

ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਪੁਜੀਐ ਭਾਈ, ਕਿਆ ਮਾਗਉ ਕਿਆ ਦੇਹਿ॥

ਪਾਹਣੁ ਨੀਰਿ ਪਖਾਲੀਐ ਭਾਈ, ਜਲ ਮਹਿ ਭੁਭਹਿ ਤੇਹਿ॥੬॥

(ਸੋਰਠਿ ਮ: ੧, ਪੰਨਾ ੬੩੭)

ਮਹਾਂਦੇਉ ਗਿਆਨੀ ਵਰਤੇ ਘਰਿ ਆਪਣੈ, ਤਾਮਸੁ ਬਹੁਤੁ ਅਰਿਕਾਰਾ

॥੨॥

ਕਿਸਨੁ ਸਦਾ ਅਵਤਾਰੀ ਰੂਪਾ, ਕਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ॥

ਵਡਹੰਸ ਮ: ੩, ਪੰਨਾ ੫੫੬)

ਬਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਬਾਚਨ ਪੈ ਹੈ॥

ਚੈਦਹਿ ਲੋਕ ਜਾਹਿ ਬਸ ਕੀਨੇ, ਤਾ ਤੇ ਕਹਾਂ ਪਲੈ ਹੈ॥

ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਉਬਾਰ ਨ ਸਕੈ, ਜਾਕਰ ਨਾਮ ਰਟੈ ਹੈ॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪੁ ਸੁਰਜ ਸਸਿ ਤੇ ਬਸਿ ਕਾਲ ਸਬੈ ਹੈ॥੧॥

(ਸ਼ਬਦ ਹਜਾਰੇ ਪਾ: ੧੦)

ਜੇ ਜਗਿਯਾਨ ਕੇ ਜਾਇ ਉਠਿ ਆਸਮੁ ਗੋਰਖ ਕੋ ਤਿਹ ਜਾਪ ਜਪਾਵੈ॥

ਜਾਇ ਸਨਯਾਸਨ ਕੇ ਤਿਹ ਕੋ ਕਹ ਦੱਤ ਹੋ ਸਤ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ॥੨॥

(੩੩ ਸਵੱਯੇ ਪਾ: ੧੦)

ਅਵਤਾਰ-ਵਾਦ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਰੂਪ ਜਾਪ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ :—

ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਅਰੁ ਬਰਨ ਜਾਤਿ ਅਰੁ ਪਾਤਿ ਨਹਿਨ ਜਿਹ॥

ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰੁ ਰੇਖ ਭੇਖ ਕੋਊ ਕਹਿ ਨ ਸਕਤ ਰਿਹ॥

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਵਤਾਰਾਂ ਤੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਨਫਰਤ ਤੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤ ਇਤਨੀ ਬੇ-ਇਤਫਾਕੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਪੇ ਆਪਣੀ ਢਾਈ ਪਾ ਖਿਚੜੀ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪਕਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਣ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। 'ਨੌਂ ਪੁਰਬੀਏ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਚੁਲ੍ਹੇ' ਦਾ ਅਖਾਣ ਉਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਹਾਲਤ ਉਤੇ ਹੁ-ਬ-ਹੁ ਢੁਕਦਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਵਾਦ ਤੋਂ ਉਚਿਆਂ ਉਠ ਕੇ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾਈ ਅਤੇ "ਬਿਨ ਕਤਾਰ ਨ ਕਿਰਤਮ ਮਾਨੈ॥ ਆਇ ਅਜੇਨ ਅਜੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤਿਹ ਪਰਮੇਸਰ ਜਾਨੈ॥" (ਸ਼ਬਦ ਹਜਾਰੇ) ਆਪ ਕੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਰਮ-ਆਸਰਤ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਨਵਾਂ ਨਰੋਆ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਿਆ। ਇਕ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਕ ਤੇ ਨਿਸਚਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਣਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ

ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਦੀਆਂ ਭਰ ਗੈਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਖਾਂਦਾ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਬਾਨੂਣ ਬੱਝ ਗਿਆ। ਧਰਮ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਹਮਲਾਵਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇਕ-ਪੁਰਖੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਯੋਗਤਾ ਅਯੋਗਤਾ, ਅਤੇ ਗੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗੋਦੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਹਲਚਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਰੀਖ ਪੁਕਾਰ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਰਹੀ ਹੈ।

ਧਰਮ ਦਾ ਸਮਾਜ ਉਤੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉਤੇ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮਰਦ ਅਗੰਮਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਲੜ ਲਾ ਕੇ ਏਕਤਾ ਭਰਪੂਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸੇ ਵਿਚੋਂ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਮਰਦ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ ਨਾਲ ਚੁਣ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਇਕ-ਪੁਰਖੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਅਜੋਕੇ ਮਤਦਾਨ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਤੇ ਪੰਚ ਪਰਧਾਨੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ "ਚੁਣ ਕਦੇ ਲੋਧੇ ਵਾਰੇ" ਦਾ ਹਾਲੀਮੀ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਧਰਮ ਸਮਾਜ ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਚੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਇਕ-ਪੁਰਖੀ ਗੁਲਾਮੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਥ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਚਗੇ ਚਗੇ ਅਟੱਲ ਸਿਧਾਂਤ ਬਖਸ਼ਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਉਪਕਾਰ ਗਿਣਨੇ ਸੁਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਜਾਂ ਬੱਦਲ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਗਿਣਨ ਤੁਲ ਹਨ, ਕੋਈ ਅਲਪਗ ਜੀਵਨ ਸਰਬੰਗ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਲਾਵੇ, ਪਰ ਅਸਾਂ ਨੇ ਜੋ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਨਾਮ-ਲੋਵਾ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਤੇ ਝਾਤੀ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣ ਦਾ ਸਫਲ ਜਤਨ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਨਿਮਾਣਾ ਉਪਗਾਲ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਘੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਣ ਦਾ।

ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਦੇਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਹ ਹਨ :—

(ੳ) ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਤਾੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੁਕਾਈ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਦੇ ਕੇ ਸਵਾ ਲੱਖ ਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ।

(ਅ) ਆਪਣਾ ਆਪਾ ਤੇ ਸਰਬੰਸ ਧਰਮ ਹੋਤ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣਾ।

(ੲ) ਪੰਥ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਬਖਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗੁਰਤਾ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ 'ਸਮਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਪੰਚ-ਪਰਧਾਨੀ ਪ੍ਰਥਾ ਚਲਾਈ। ਇਸ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਵਿਚ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰ-ਦੀਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਖਸ਼ਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਿਰੋਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਫੈਲਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਾ ਹੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਜੇ ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਲਿਖਣਾ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਆਈ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੁਤਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਧਰਮ ਦੇ ਖੇਤਰ

ਕੀ ਕੋਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਰੱਬ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਵੈਨਕੂਵਰ

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਹੈ। ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ —

ਕੋਈ ਬੋਲੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ।

ਕੋਈ ਸੇਵੇ ਗੁਸਈਆ ਕੋਈ ਅਲਾਹਿ।

ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਕਰੀਮ। ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਰਹੀਮ।

ਕੋਈ ਨਾਵੈ ਤੀਰਥਿ ਕੋਈ ਹਜ ਜਾਇ।

ਕੋਈ ਕਰੇ ਪੂਜਾ ਕੋਈ ਸਿਰੁ ਨਿਵਾਇ।

ਕੋਈ ਪੜੇ ਵੇਦ ਕੋਈ ਕਤੇਬ।

ਕੋਈ ਓਡੈ ਨੀਲ ਕੰ ਈ ਸੁਪੇਦ।

ਕੋਈ ਕਰੇ ਤੁਰਕ ਕੋਈ ਕਰੇ ਹਿੰਦੂ।

ਕੋਈ ਬਾਛੈ ਬਸਤੁ ਕੋਈ ਸੁਰਗਿੰਦੂ।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਹੁਕਮ ਪਛਾਤਾ।

ਪ੍ਰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਤਿਨ ਭੇਦੁ ਜਾਤਾ। (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਨਾ 885)

ਸੋ ਸਿਖੁ ਸਖਾ ਬੰਧ ਹੈ ਭਾਈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੁ ਭਾਣੈ ਵਿਚ ਆਵੈ। (601)

ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾ-ਸ਼ਰੀਅਤ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਰਹੁ ਰੀਤੀ, ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਥੂ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਤੋਂ ਉਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕੀ ਕੋਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਰੱਬ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖੇ ਨੂੰ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਿਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਸ ਰਖੇ ਜਾਂ ਰੋਂਡ ਮੋਡ ਕਰਵਾ ਲਵੇ, ਲੋੜ ਤਾਂ ਪ੍ਰਥੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਪਿਆਰ ਦੀ ਹੈ —

ਕਬੀਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕ ਸਿਉ ਕੀਏ ਆਨ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਇ।

ਭਾਵੈ ਲਾਭੇ ਕੇਸ ਕਰੁ ਭਾਵੈ ਘਰਿ ਮੁਛਾਏ। (1365)

ਇਹ ਵੀ ਉਹ ਸੋਧ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਤਲੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਏਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੁਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਣ ਕਰਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪੀਰ, ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੋਸ ਰੱਖਿਆਂ ਹੋਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣ ਨਾਲ —

ਨਾ ਸਤਿ ਮੁਖ ਮੁਖਾਈ ਕੇਸੀ ਨਾ ਸਤਿ ਪਤਿਯਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਰਹਿ। (952)

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਦਸਿਆ ਹੈ —

ਮਿਲੇ ਨਾ ਤੀਰਥ ਨਾਤਿਆਂ ਡੱਡਾਂ ਜਲਵਾਸੀ।

ਵਾਲ ਵਧਾਇਆਂ ਪਾਈਐ ਵੜ ਜਟਾਂ ਪਲਾਸੀ।

ਨਗੇ ਰਹਿਆਂ ਜੇ ਮਿਲੇ ਵਣ ਮਿਰਗ ਦੁਦਾਸੀ।

ਭਸਮ ਲਾਇ ਜੇਹੇ ਪਾਈਐ ਖਰ ਖੇਹ ਨਿਵਾਸੀ। (36614)

ਖੁਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਥਨ ਹੈ —

ਕਾਮਨਾ ਅਧੀਨ ਸਦਾ ਦਾਮਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਨ ਏਕ,

ਭਾਵਨਾ ਬਿਹੀਨ ਕੈਸੇ ਪਾਵੈ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੇ ?

ਕਾਮਨਾ ਅਧੀਨ ਪਰਯੋ ਨਾਂਚਤ ਹੈ ਨਚਨ ਸੈ,

ਗਯਾਨ ਕੇ ਬਿਧੀਨ ਕੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪਾਵਈ ?

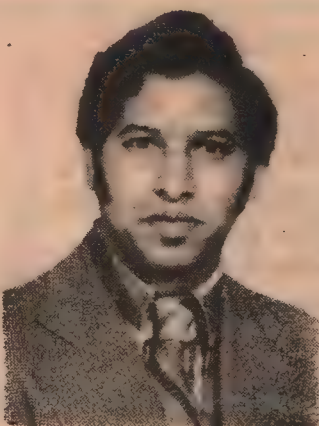
ਤੀਰਥ ਕੋਟ ਕੀਯੇ ਇਸ਼ਨਾਨ,

ਦੀਯੇ ਬਹੁਦਾਨ ਮਹਾਂ ਬੂਤ ਧਾਰੇ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਰਯੇ ਕਰ ਭੇਸ ਤਪੋ ਤਪੋਧਨ,

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 11 ਤੇ

ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਕੀ ਤਾਬਿਆ ਪੰਥ ਸਰਵੋਤਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸੰਤ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ-ਵਾਦ ਨੇ ਬੇਇਤਫਾਕੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਸਾਂ ਜਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਜੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੋਕਾ ਸੰਤ ਵਾਦ ਆਪਣਾ ਫੈਲ ਪਿਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਉਤੇ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਪੰਥਕ ਮਰਯਾਦਾ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਮਰਯਾਦਾ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਕ ਸੰਤ ਦੇ ਸੇਵਕ ਨਾਲ ਲੜਨ ਭਿੜਨ ਤੇ ਕੇਵਲ ਮੁਾਕੱਦਮੇ-ਬਾਜ਼ੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਗੋਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੋਂ ਭੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬਣ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਈਰਖਾ ਤੇ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਲੀਡਰ ਪੰਥ ਹਿਤਾਂ ਤੇ ਤਖਤਾਂ ਦੀ ਸਰਬਉਚਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਧੜੇ ਪਾਰਟੀ, ਨਿਜੀ ਚੌਧਰ ਜਾਂ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਪੰਥ ਲਈ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਦੁੱਖਾਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਵੈਮਾਨ ਤੇ ਮੁੱਖ ਪਰਦਾਨ ਕੀਤੇ।

Super Star Plumbing & Electrical Heating Supply Ltd.

4270 Fraser Street, Vancouver, B.C.

Phone 874-0511

ਆਪਣੀਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲੰਬਿੰਗ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੁਪਰਸਟਾਰ ਪਲੰਬਿੰਗ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ। ਐਸਟੀਮੇਟ ਮੁਫਤ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Gurdial Singh(Gaddey)

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਪਲੰਬਿੰਗ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

BOMBAY SWEETS & Restaurants

6556 - 6560 MAIN ST. VANCOUVER

Ph. 321-1414

874-5722

For Largest Variety in Indian Sweets

Delicious Indian food

ਪੰਨਾ 10 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਕੇਸ ਧਰੇ ਨ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਪਧਾਰੇ ।

ਆਸਨ ਕੋਟ ਕਰੇ ਅਸਟਾਂਗ,

ਧਰੇ ਬਹੁ ਨਬਾਸ ਕਰੇ ਮੁਖ ਕਾਰੇ ।

ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਅਕਾਲ ਭਜੇ ਬਿਨ,

ਅੰਤ ਕੁ ਅੰਤਕ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ । (ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਤੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦਾ ਮਿਲਾਪ, ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ।

ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਰੱਬ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ ਇਸਲਾਮੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁੰਨਤ ਕਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਗਲੇ ਜੰਜੂ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਗਾਤਰੇ ਕਿਰਪਾਨ, ਤੋੜ ਕਛਿਹਰਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਲੰਗੋਟ, ਹੱਥ ਕੜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਨੀ ਮੁੰਦਰਾਂ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹਿਜਧਾਰੀ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿਰ ਕੱਢ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਨੀਵਾਂ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗਿਰਜੇ ਵਿਚ ਸਿਰੋਂ ਨੰਗਾ ਬੈਂਚ ਉਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੁਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨਿਰੰਗਕਾਰੀ ਬਾਣੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਮਿਲੇਗਾ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗਾ । ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ੰਕਾ ਕਰਨਾ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ।

ਸੋ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।। ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਵਿਚ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਪਰਥਾਏ ਉਚਾਰੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧੀ ਤੁਕ —

ਸਾਬਤ ਸੁਰਤਿ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰਾ । (ਪੰਨਾ 1084)

ਦਾ ਅਰਥ ਕਈ ਕੱਟੜ ਪੰਥੀ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਤੇ ਉਤੇ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਅਰਥ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਮੋੜ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰਨ ਤੁਲ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਨੇ ਸਰੀਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਵੇਂ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਸੁਰਤ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਵੀ ਸਾਬਤ ਸੁਰਤ ਹੀ ਮੰਨਣੇ ਪੈਣਗੇ । ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ?

ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰਹਿਣ ਬਹਿਣ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਹੋਰ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਪਾਲਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੇਸਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬੜੀ ਥੋੜੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਝਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਜੋ ਛਾਤੀ ਉਤੇ ਰੱਬ ਰੱਖ ਕੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਗ ਤੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਟਿਆ ? ਨੌਂਹ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਕਟਦਾ ਹੈ । ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ, ਕੀ ਉਹ ਪਰਲੋਕ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਧਿੱਕ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ ? ਜਦ ਤੋਂ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਬਣੀ ਹੈ ਤਦ ਤੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ 1699 ਬੀਸਵੀ ਵਿਚ ਸਾਜੇ ਜਾਨ ਤਕ ਕੀ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ? ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ, ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਬਾਹ ਆਦਿ ਅਨੁਭਵੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ?

ਜੇ ਸਿਰਫ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਬ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ—

ਜਗਤ ਜਲੰਦਾ ਰਖ ਲੈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ।

ਜਿਤੁ ਦੁਆਰੇ ਉਥਰੇ ਤਿਤੋਂ ਲੈਹੁ ਉਬਾਰਿ (853)

ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ 1699 ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਾਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਹੁ ਹੋਈ । ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਾਲ ਹੈ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ, ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਦੇ ਮਨੋਰਥ, ਤੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮਲਾਪ ਨਾਲ ਨਹੀਂ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਕੇਸ ਨੀਯਤ ਕੀਤੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਏ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਸਜਣਾ ਸਵੈ ਇਛਤ ਸੀ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤਾ । ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਲਈ ਲੋਭ, ਲਾਲਚ ਜਾਂ ਕੋਈ ਡਰ, ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਵਾਲੀ-ਟੀਅਰ ਮੰਗੇ ਸਨ, ਜੋ ਸਿਰ ਤਲੀ ਉਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ । ਮਗਰੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ । ਪਰੰਤੂ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਈ ਸਿੱਖ ਅਜਿਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾ ਛਕਿਆ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਨੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਜੀ । ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਸਿੰਘ ਨ ਸਜਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ । ਸਿੱਖੀ ਸੰਤ ਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉਸ ਮਤ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ ।। ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਧਰਮ-ਗਰੰਥ ਇਕ ਹੀ ਹੈ । ਹਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਸਿੱਖ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਪਰ ਹਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਸਿੰਘ ਸਜਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ।

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਉਹ ਭਗਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਾਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਉਹ ਸਾਰੇ ਨ ਕੇਸਧਾਰੀ ਸਨ ਤੇ ਨ ਹੀ ਜਟਾਂਧਾਰੀ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਵਾ ਕੇ ਵੀ ਇਹੋ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ । ਜਦ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ । ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਕੇਸਾਂ ਜਾਂ ਜਟਾਂ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ।

ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇਸ ਰੱਖੇ, ਸਿੰਘ ਸਜੇ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ —

ਜਪਹੁਤ ਏਕੋ ਨਾਮਾ ਅਵਰਿ ਨਿਰਾਵਲ ਕਾਮਾ । (728)

ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਦੇ ਜੋਗੀਆਂ, ਤਪੀਆਂ, ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ, ਆਦਿਕ ਵਿਚੋਂ ਕੀ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਜਟਾਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਈ ਸਿਰਫ ਰੋਂਡ ਮੋਂਡ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ । ਇਸਲਾਮ ਦੀ “ਹਦੀਸ” ਜੋ ਕੁਰਾਨ ਮਜੀਦ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਉਤੇ ਸਤਿਕਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਨੁਸਾਰ ਪੁੰਨੀ ਤੋਂ ਬਲੇ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਛਾਂ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਛਾਂਗਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੀ ਸੋਜਪੱਜ, ਵੇਸ਼ਾਂ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ, ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ, ਰਹੂ ਗੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਸੰਜਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ । ਜੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕੇਸਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਹਿਤ-ਮਰਯਾਦਾ, ਰਹੂ-ਗੀਤੀ ਜਾਂ ਸੰਜਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਤੇ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਹੈ ਨਹੀਂ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਉਹ ਪਿਆਰਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਮੰਗਣੀ ਦੱਸੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਜਪਵਾਂਦਾ ਹੈ ।

“ਸਚੇ ਓਰੇ ਸਭੁ ਕੇ ਉਪਰਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰ”

ਪੰਨਾ 7 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਜੋ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿਚ ਰੀਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਲਈ ਉਸਰਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਹੈ ਅਤੇ “ਚਾਹਖਾਨਾ” (1957) ਜੋ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਸਟੇਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਆਪਣੀ ਦਾ ਅਮਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਰਿਹਾ । ਆਮ ਤੌਰ ਉਮਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸੰਤਾਲੀਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਲਿਉ ਈ ਨੇ ਲਗਭਗ ਚਾਲੀ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ।

ਲਿਉ ਈ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਚਟਾਕੋਕ ਅਤੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ।

ਪੰਨਾ 12 ਦੀ ਬਾਕੀ:

ਕਿਉਂ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਵਿਚ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਹਠ ਅਤੇ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਮਾਣ ਨੂੰ ਨਾ-ਬੁਲ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾਇਆ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਤਾਂਕਿ ਓਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬੜਾ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ । ਏਹੋ ਜੈਹੋ ਮੌਕੇ ਸਦਾ ਹੁਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸੋ ਸਿਆਣੇ ਬਣ ਮੌਕੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉ । ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਧੇ ਆਗੂਆਂ ਮਗਰ ਲਗੋ ਰਹੋ ਤੇ ਸਮਾਂ ਵਿਅਰਥ ਗਵਾ ਲਿਆ, ਤੁਹਾਡੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਰਿਸ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੀ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਧਿੱਕਾਰੇ ਜਾਓਗੇ ।

TICKETS TO ANYWHERE GABA TRAVELS

ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ । ਅਸੀਂ ਵਾਜਬ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ।

MANOHAR LAL GABA
GET HELP IN INDIA AT
NUR MAHAL PH: 49
JULLUNDUR PH: 74597
NEW DELHI PH: 44165
JANDIALA (JULLUNDUR)
MOGA (FAREEDKOT)

GABA TRAVELS
6612, MAIN ST. VANCOUVER, B. C.
Phone 324-3336

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਗੁਰਦਿਆ) ਸਰੀ

ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਅਫਸਫ) ਵਿਚਕਾਰ ਚਲ ਰਹੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਮੁਠ-ਭੇਡਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਲੜਾ ਕਾਫੀ ਭਾਰਾ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਅਵਸਰਾਂ ਤੇ ਜਦ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣਾ ਟਕਰਾਉ ਹੋਇਆ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਨਰੋਏ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਸਾਂਭਿਆ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਜਿਹੜਾ ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਾ ਏਸ ਹੋਈ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਿੱਖ ਗਭਰੂਆਂ ਲਈ ਕਿੱਤੇ ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਸਰਕਾਰ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਤੇ ਉਪਮਾਂ ਯੋਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਸਵਾਂ ਤੇ ਡੇਰੇ ਉਪੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਨਤਾ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਤਕ ਉਪੜਨਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲ-ਕਦਮੀ, ਜਸਟਿਸ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦੀ ਸਰਪਰਸਤੀ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਛੱਡਣ-ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖ ਗਭਰੂ ਰਿਹਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 8000 ਹੋਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂ ਪੁਲਸ-ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ-ਅਸਰ ਸਨ ਨੂੰ ਵੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕਿੱਤੇ ਤੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 2500 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ, 500 ਅਪ-ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ; 1000 ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੋਰ 1000 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਲਗਣਗੇ। ਸ: ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਜਿਹੜਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਿੱਤਾ ਲਭਣ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹੇਡ ਹੈ ਨੇ 2000 ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਅਸਿੱਧਲੀ ਦੇ ਗ੍ਰੇਸ਼ੂ ਕਰਦੇ ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਸਵਾਰੀ ਬੱਸਾਂ (ਮਿਨੀ ਬੱਸਾਂ) ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕਿੱਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਵੀ ਦੇਵੇਗੀ।

ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਉਪੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ 12000 ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਵੀ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਕੂਲ ਕਾਸਟ ਲੈਂਡ ਵੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ 10,000 ਨੂੰ ਕਿੱਤਿਆਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣੇ ਮੰਨ ਲਏ ਹਨ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਕਹਿੰਦਾ, ਅਸੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ 30,000 ਗਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾ ਨੌਕਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕੇ ਸੈਟਲ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤਿਵਾਦ ਧੜੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਲਈ ਇਹ ਬੜੀ ਦੁਖਦਾਇਕ ਖਬਰ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਉਥੜੇ ਸਿੱਖ ਗਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਸੈਟਲ-ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਾਹਲੋਂ ਧੜੇ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਮਰਥਕ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ, ਕਾਹਲੋਂ ਦੇ ਧੜੇ ਨੂੰ, ਧੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਤਾਰਖੀਡੇ ਸੱਟ ਵਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਇਕ ਹੋਰ ਕੇਂਦ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਧੜੇ ਦਾ ਲੀਡਰ) ਧੜੇ ਜਿਹਨੂੰ ਗੁ: ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸ਼ਕਤਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੈ ਨੇ ਇਕ ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ ਹਮਲਾ ਧੜੇ ਉਪਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਹਨੂੰ ਕਾਹਲੋਂ ਦੀ ਲੀਡਰੀ ਵਿਚ, ਪਟਿਆਲਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਆਦਿ ਮਾਲਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਅਫਸਫ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਰੇਜ਼ਾਂ ਪਾ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ।

ਅਫਸਫ ਦੇ ਹੋਰ ਵਰੋਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਿਖੇਪ-ਪੂਰਨ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ (ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਾਤਲ) ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਬਿਮਲ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਕਾਹਲੋਂ ਧੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਣ ਦਾ ਵਾਰ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੀ ਗਿਆ। ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਨਮਾਨ-ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਖੇ, ਉਹ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਾਲਗਿਰਾ ਮਨਾਉਣ ਆਦਿ ਪਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤਾਂ ਮੰਨ ਗਈ ਪਰ ਅਫਸਫ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਲੀਡਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਉਹਨੇ ਸਾਫ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ "ਮੈਂ ਏਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਸਮਝਣ ਸਕਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਅਸਮਰਥ ਰਹੀ ਹਾਂ।" ਉਹਦਾ ਦੇਵਰ, ਸ਼ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਫਿਲਾਸਫ, ਗਾਈਡ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਬਿਮਲ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਵੀ ਹੈ, ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਬਕ ਦੱਸਿਆ "ਸਾਡੀ ਪੁਲੀਸ਼ਨ ਬਿਲਕੁਲ ਦੁਪ-ਧੌਤੀ ਸਾਫ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਖਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਕਵਾਦ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਰਬ ਉਤਮ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਮੁਖ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਬ ਹੱਕਾਂ ਲਈ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਨ-ਸ਼ਾਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਲਈ ਵਹੇਰੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨਾ ਹੈ, (ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਮੁਸਕਾਂਦੇ ਮੁਸਕਾਂਦੇ

ਆਖਿਆ)। ਬਿਮਲ ਕੋਈ ਐਹੋ ਜੇਹੀ ਬੈਠੀ ਜਿਹਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਤਰੰਜ-ਮੋਹਰੇ ਵਾਂਗ ਰਾਜਨੀਤੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਰਤ ਸਕੇ।"

ਅਮੁੜ ਤੇ ਅਰੁਕ ਹਰਿੰਦਰ ਕਾਹਲੋਂ ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇਕ ਚੰਗਾ ਇਕੱਠ ਕਰ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ। ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਪਤੀ ਦੇ ਉਘੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਗਮਾ ਦਿਤਾ; ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਇੰਦਰਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਤਲ) ਦੇ ਪਿਤਾ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਿੰਡਰਾਵਾਲੇ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਅਤੇ ਦੇ ਪੁ: ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਅਫਸਫ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸਰਗਰਮ ਗਭਰੂਆਂ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹ, ਤਖਤ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਰੇਲਿੰਗਜ਼, ਸੰਕੇਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਢਾ, ਹੇਠਾਂ ਪਰਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿਤੀਆਂ। ਕਾਹਲੋਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮਜਬੂਰੀ ਢੇਰਾਂ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸ਼੍ਰੇ: ਗੁ: ਪੁ: ਕਮੇਟੀ ਜਾਣ ਬੁਝਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਲੇਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲਤਖਤ ਢੇਰ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।"

ਹਰਿੰਦਰ ਕਾਹਲੋਂ ਦੇ ਅਕਾਲਤਖਤ ਢੇਰ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵੀ ਪੁਨੀ ਹੀ ਪਈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਏਸ ਕਰਕੂਤ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਅਫਸਫ ਨੂੰ ਇਹ ਕਦਮ ਪੁਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਾਂ ਤੋਂ ਫਤਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਹਲਾ ਤੇ ਇਕਵਾਗਾ ਪੁੱਟਿਆ ਕਦਮ ਅਫਸਫ ਦਾ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਟੋਹੜਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਇਹ ਕੁਝ ਕੁ ਵਹਿਦੀ-ਕਲਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਆਣਾ-ਕਰਕੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੰਦਦੇ ਹਨ।"

ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰਖਰੂਈ ਲਈ ਕੁਝ ਤੇ ਕਰਨਾਂ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਉਹਨੇ ਅਫਸਫ ਦੇ 500 ਸਰਗਰਮ ਬੰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਫੜੀ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਾਹਰੇ ਲਾਏ, ਨਾਲ ਲੈ, ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਵਿਚੋਂ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਲੋਆ ਵਲ 250 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਗਏ। ਬਿਮਲ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਲੀਡਰੀ ਹੇਠ ਇਕ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰਾ ਫੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਬਰਨਾਲੇ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਇਕ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ (ਯਾਦ ਪੱਤਰ) ਦਿਤਾ। ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਘੁਮੰਡ ਵਿਚ, ਕਾਹਲੋਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਸੀਂ ਅਮਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਦਾ ਸਾਡਾ ਯਾਦ ਪਤਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਮੰਗਾਂ ਹੀ ਦੇਬਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੈਣ ਆਉਣਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।"

ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਦਾ ਯਾਦ-ਪੱਤਰ ਲੈ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤਾ ਏਸ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਟਕਰਾਉ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਲੋਂ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਯਾਦ-ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ

ਕਰਨਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ ਗਭਰੂਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ, ਵੋਜੀ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਛੱਡਕੇ ਭੱਜੇ ਦੀ ਬਹਾਲੀ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾ: ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਦਾ ਗੁਦਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਢਾਕਲਾ ਬੰਦ ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਦੇਸ਼-ਵਿਧਾਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਫਿਰਕੂ ਬਾਹਮਣ-ਬਾਣੀਆਂ ਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬੰਧਨ 'ਚ ਬੱਝ ਗਏ ਹਨ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਾਂਗਰਸ ਐਮ ਐਲ ਏ ਨੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਪਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਆਖਿਆ "ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤਾ ਮੰਗ-ਖਰੜਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਹਾਨੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਡਾ ਟਕਰਾਉ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ" ਵੀਕ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ।

ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਬਾ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੋਸ-ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੁਲਸ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਸਰਾਂ, ਹੇਡ ਕਨਸਟੇਬਲ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੇ 6 ਲਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਕਤਲ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ, ਕਾਤਿਲਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਗਈ ਅਤੇ, ਅਫਸਫ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਡੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਛ-ਗਿਛ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਈ। ਜਲੰਧਰ ਰੋਜ ਦਾ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਏ. ਸਦੀ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਵਰਗੀ ਭਾ: ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਏਸ ਮਦਨ ਲਾਲ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਛ-ਪਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸਟੂਡੈਂਟ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਏਸ ਕਤਲ ਵਿਚ ਹੱਥ ਹੈ।

ਬੇਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਆਪਣੀ ਪੁਲੀਸ਼ਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਏਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਕਵਾਦਾਂ, ਦੋ ਕਤਲ ਕੀਤੇ, ਇਕ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਪੇਟਰੋਲ ਪੰਪ ਲੁਟਿਆ। ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਾਜੀਵ-ਲੋਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਪਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਮੱਠੀ ਨਹੀਂ। ਪੈਟ 5 ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਬੀਨ-ਡੈਮ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੱਤ ਵੱਡੇ ਜ਼ੋਨਲ ਕਲਚਰਲ-ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਾ, ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ 135 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ, ਤਵਾਰੀਖੀ ਸ਼ਾਹੀ ਮੋਤੀ-ਮਹੱਲ ਬਾਗ ਵਿਖੇ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸਵਾਏ ਸਤਲੁਜ-ਜਮਨਾ ਲਿੰਕ ਕੈਨਾਲ, ਜਿਹਦੇ ਕਾਰਨ ਬਰਨਾਲਾ ਇਕ ਉਲਝਣ-ਫਾਥਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹਦਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਬਾਕੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਦੋ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨੇ ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਉਪਮਾਂ ਤੇ ਮਾਣ ਖਟਿਆ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਢੁਕਦਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਟੁਟ ਸੁਧਰ ਰਹੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਬਰਨਾਲਾ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਉਪਮਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਸਿਖਿਜ਼ਮ ਵਿਚ ਸੰਗਤ (ਜਨਤਾ) 21 ਵਿਸਵੇ ਤੇ ਗੁਰੂ 20 ਵਿਸਵੇ, ਆਖੇ ਸੰਗਤ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਧੂ ਹੈ ਭਾਵ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਖ-ਜਗਤ ਨੂੰ ਮਾਣ ਵੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਸੀ ਪਰ ਉਹਦਾ ਰਾਜ ਇਕ-ਪੁਰਖਾ ਰਾਜ ਸੀ, ਨਾ ਉਹ ਪਰਜਾ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰਜਾ ਉਹਨੂੰ ਰਾਜ-ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਪਟਿਆਲਾ, ਨਾਭਾ, ਜੀਂਦ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਜਾਂ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵੀ ਹੋ ਸਨ। ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਿਚ ਪਰਜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜਾ ਚੁਣਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਰਾਜ-ਕਾਜ ਕਰੇ ਤਾਂ ਪਰਜਾ ਉਹਨੂੰ ਅਗਲੇ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਮਖਣ ਦੇ ਵਾਲ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਭਾ ਕੱਢ ਵਗਾਹ ਮਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 1977 ਵਿਚ ਪਰਜਾ ਨੇ ਇੰਦਰਾ- ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪੂਰਨ ਸਿੱਖ ਹੈ, ਜਨਤਾ ਨੇ ਬੜੀ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਵਜ਼ੀਰ ਵੀ, ਪਰਜਾ ਦੇ ਚੁਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚੁਣੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਸਿੱਖ ਮਰਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਰਾਜ ਬਹੁਤਾ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦ, ਹਠ ਅਤੇ ਹਉਮੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 11 ਤੇ

Non-smokers pay less for insurance.

Mohindar Singh Gill

MOHINDAR SINGH GILL Suite 1206,
B. Comm., M.B.A., C.G.A. 4330 Kingsway,
Life Underwriter Burnaby, B.C.

Ph. Off. 430-0455
Ph. Res. 433-1684

SunLife
OF CANADA

Get your life in shape.

HAMILTON MORTUARY LTD.

5390 Fraser Street [at 38th Ave.]
VANCOUVER, B.C. V5W 2Z1

Phone: 324-3851

PROUD OF THE COMMUNITY

We Serve:

- Superb Facilities
- A Caring & helping staff.
- Across from the Vancouver Crematorium.
- Enquiries Welcome at any time.
- Saturday or evening services available.

JIM HOUSEMAN
Managing Director

ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ

16 ਨਵੰਬਰ 1985 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ 70ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੈਲਗਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਅਰਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦਮ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਉਰੀ ਸੰਸਥਾ ਲੋਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਚ ਕੈਲਗਰੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੂਸਰਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਦਾਰਾ 'ਵਤਨੋਂ ਦੂਰ' ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਸੋ. ਐਡਮਿਟਨ ਜਿਹੀਆਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਤਾ।

ਪਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਚ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਅ ਆਇਆ ਆਖਿਆ। ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਫਰਕ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਆ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਤਨ ਹੀ ਰੱਜਵੀਂ ਰੋਟੀ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਇਥੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਆ ਕੇ ਨਸਲਵਾਦ ਜਿਹੀਆਂ ਬਦਅਲਾਮਤਾਂ ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁਰ-ਵਿਉਹਾਰ ਸਹਿਏ ਇੱਥੇ ਦੂਸਰੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਕੇ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਵਿਚ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਤੰਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲ ਝਾਕਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਧਾਰੀ। ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ, ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀਆਂ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਗਾਹ ਮਾਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭੁਖਮਰੀ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ, ਉਹ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧੇ ਸਾਡੀ ਖਾਤਰ ਜੂਝ ਮਰੇ.....। ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹਨ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਗੋਰੀ/ਕਾਲੀ ਚਮੜੀ ਦਾ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ — ਸਾਮਰਾਜੀ ਲੁੱਟ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ 70 ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਲਾਈਨ' ਤੋਂ ਵੀ ਥੋਲੇ ਕਰਾਹ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 70 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਭੁਖਮਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਝਪਤ ਇਸ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੀਤ 'ਸਹੁ ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਖੂਨ ਦੀ ਯਾਰੋ ਰਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਆਵਾਂਗੇ' ਲੰਮੀ ਹੋਊ ਕਤਾਰ ਸ਼ਹੀਦੇ, ਰਲਕੇ ਜੁਲਮ ਮਿਟਾਂਵਾਂਗੇ" ਨੂੰ ਸਮੁਹਗਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। 'ਹਨੇਰੇ ਦੀਓ ਹਾਨਣੋਂ ਨੀ ਚੁਕੇ ਰੰਬੇ ਦਾਤੀਆਂ' ਸੰਤ ਯਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਗੀਤ ਜੁਗਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਸੁ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ। 'ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਕਦਮ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਰਾਜੀ ਨਾਵਾਂ ਵਕਤ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੱਚ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਹਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿਦਕ ਸਾਡੇ ਨੇ ਕਦੀ ਮਰਨਾ ਨਹੀਂ। ਜੈਮਲ ਪੱਡੇ ਦੇ ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਹਰਕੰਵਲਜੀਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਟਕ 'ਤੂਤਾਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ' ਜੋ ਕਿ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਦੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਅਤੇ ਗੁਰਜ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪੰਜਲ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੂਤ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਤੀਕ ਹਨ ਤੇ ਠੰਡੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਉਦੋਂ ਵਗਦੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਭਰਾ-ਭਰਾ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ ਤੇ ਤੱਤੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਉਦੋਂ ਵਗਦੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਭਰਾ-ਭਰਾ ਵਿਚ ਨਫਰਤ ਫੈਲੇ... ਤੇ ਤੱਤੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਅਜ ਫੇਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਵਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ਅਜ ਫੇਰ ਲਾਝੁਲਾ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਰਨਾ ਹੈ — ਤੇ ਇਸ ਪਿਆਰ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰ: ਇ: ਐਸੋ: ਲਿਟ: ਐਸੋ: ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾਟਕ 'ਤੂਤਾਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ'। ਤੇ ਵਾਕਈ ਇਹ ਨਾਟਕ ਪਿਆਰ/ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਣ ਵਿਚ ਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ — ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਸਾ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਟਕ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਇਨਸ਼ਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਅਮਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਾਸ ਹੀ ਰੰਗ ਜਮਾਇਆ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ ਸਨ ਲਾਟ ਭਿੰਡਰ, ਰਜਿੰਦਰ ਹਾਂਸ, ਜਗਦੇਵ ਸੋਹੀ, ਰਾਜੀ ਹੰਸਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਵਾੜੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪੰਜਲ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਗੀਤ 'ਮੇਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹਵਾਏ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਸਤਵੀਰ ਦੀਪਕ, ਜੁਗਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਡਰਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਾਰੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਬਾਬੂ ਰਜ਼ਬ ਅਲੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸ (ਪੰਜ ਪਸਤੌਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕਰਦੇ ਫਾਇਰ ਫਰੰਗੀ ਤੇ) ਨੂੰ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਰਮਰੀਕ ਵਲੋਂ ਅਕਾਰਡੀਅਨ ਤੇ ਤਿਨਾ ਪੁੰਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਬੂ ਰਜ਼ਬ ਅਲੀ ਦੀ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਨੂੰ ਜੁਗਿੰਦਰ, ਸਤਵੀਰ ਅਤੇ ਜਗਦੇਵ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਖ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸੀ 'ਭੇਜੇ ਤਾਰ (ਲੰਡਨ ਨੂੰ) ਵਾਇਸ ਰਾਇ ਜੀ। ਨਵੇਂ ਉਠੇ ਫੌਰੇ, ਮਾਰ ਤੇ ਗੋਰੇ, ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਆਰਡ ਭੰਨਦੇ — ਦੋਵੇਂ ਕਵੀਸ਼ਰੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਪੰਜਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਵਤਨ ਦੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੰਗ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਉਸ ਵੱਲ ਨਾ ਸੋਧਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਕਦੀ ਉਹ ਗੁਜਰਾਤ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ/ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੜ ਲੜਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਆਸਾਮੀਆਂ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਲੜਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਖੜਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਕਸ ਨਕਸਲਵਾੜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਮਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ — ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਫਿਰਕੂ ਨਫਰਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਰਦੇ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਹੀ ਪੂਰਦੇ ਹਨ..... ਜੋ ਲੋਕ ਆ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾ ਕੇ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਅਸਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚਲਦੇ ਹਨ। 'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤਿ ਸਭੇ ਦੇਕੇ

ਪਹਿਚਾਨਬੋ' 'ਸਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨ' 'ਨਾ ਕੋ ਵੈਰੀ ਨਹੀਂ ਬਿਗਾਨਾ' ਦੇ ਅਸਲਾਂ ਨੂੰ ਛਿਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ 'ਸਿੱਖੀ' ਦੇ ਇਹ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹਨ..... ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 'ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਚਾਦਰ' ਕਹਿ ਕੇ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ — ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਬਾਬਰ ਦੇ ਜੁਲਮ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ 'ਖੁਰਾਸਾਨ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਡਰਾਇਆ' ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਗਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ — ਇਕ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਫਿਰਕੂ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਜੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ(ਮੁਜਾਰਿਆਂ) ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਨਵੀ ਖਾਂ ਤੇ ਗਨੀ ਖਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਫਿਰਕੂ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਵਾਰਸ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਹੀਂ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜਾਬਰ ਸਾਸ਼ਕ ਹੋਣ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿੱਖ/ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਛੋਟਾ ਨਾਟਕ 'ਦੇ ਆਦਮੀ ਚੌਰਾਹੇ ਵਿਚ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅੱਜ ਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ੇਕੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ — ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਫਿਰਕੂ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਦੋ ਕਲਾਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਮ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਏ ਅਤੇ ਬੜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਸਰਾ ਨਾਟਕ ਗੁਰਜ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ 'ਬਾਬਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਫਿਰਕੂ ਕਤਲਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਾਕਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪ ਹੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿਤਾਉਣ ਦੀ ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾਨ ਕਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਰਾ ਮਾਧੂ ਫਿਰਕੂ ਨਫਰਤ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਸਨ, ਲਾਟ ਭਿੰਡਰ, ਜੁਗਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ, ਬਲਦੇਵ ਗਰੇਵਾਲ, ਰਜਿੰਦਰ ਹਾਂਸ, ਗੁਰਜੀਤ, ਬਿੱਟੂ, ਭੁਪਿੰਦਰ, ਜਗਦੇਵ ਅਤੇ ਸਤਵੀਰ ਦੀਪਕ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ।

ਸਟੇਜ ਦੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹਰਕੰਵਲਜੀਤ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪੰਜਲ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਸੀ — ਸਾਰੇ ਹੀ ਦਰਸ਼ਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਧੀਆ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰੋਗਰਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਅੱਗ ਦਾ ਅਲਾਰਮ ਵੱਜਣ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਭ ਦਰਸ਼ਕ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਇਕ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ।

ਕੀ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ?

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

- ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸਲਾਹ
- ਇੰਡੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਯਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਕਿਸੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਦੇ ਬਚੇ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ (ਗੋਦ ਲੈਣਾ) ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ — ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਚੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਅਰਫਨ ਜਾਂ ਯਤੀਮ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ — ਭਰਾ, ਭੈਣ, ਭਤੀਜਾ, ਭਤੀਜੀ, ਭਾਣਜਾ, ਭਾਣਜੀ, ਪੋਤੀ, ਪੋਤਾ, ਦੋਹਤੀ, ਦੋਹਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟ ਹੋਵੇ ਤੇ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਨਾ ਹੋਣ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਬੇ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਫੜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਿਆਦ ਲੰਘ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਛੁਡਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਦੀ ਚਿਠੀ ਭਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮਨਾਂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕੰਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ, ਦੋ ਸਾਲ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ। ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਜਾਂ ਫੁਨ ਕਰੋ

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ
ਨਵਾਂ ਫੋਨ:

OFF.(604)733-1644

Res. 228-0452

Malkit Singh Parhar

#201-1275 W. 6th Avenue,
Vancouver, B.C. V6H1A6

- ਬਿਜਨਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਦੀ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ।
- ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸਾਥੋਂ ਲਵੋ।
- ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ਤ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹਦਾਰੀ (Declaration) ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਲੈਣ ਦਾ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਡਾਇਵੋਰਸ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਡਾਇਵੋਰਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਡੀਆ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਵਾ ਕੇ ਫੇਰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਜਮੀਨ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਉਹੋ ਜਮੀਨ ਕਿਵੇਂ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਹੋਵੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਡਾਊਨ ਪੇਮਿੰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਬੈਂਕ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਾਪਟੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਉਪਰ ਫਸਟ, ਸੈਕਿੰਡ, ਥਰਡ ਮੋਰਗੇਜ਼ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਤੇ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਪਟੀ ਜਾਂ ਬਿਜਨਿਸ ਖਰੀਦਣੀ ਹੋਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੋਂ ਜਾਂ ਕਿਦਾਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਸੀਅਤ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਗਰਲੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਕਲੀਫਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਗੋਰਮਿੰਟ ਉਸਦੇ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਹੀ ਵਸੀਅਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

World-Wide Immigration To Canada and U.S.A. Ltd.

ਫਿਲਮ ਦਰਸ਼ਨ

‘ਪਾਕੀਜ਼ਾ’ ਵਿਚ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬੋਲਣੇ ਅਸਮਰਥ ਸੀ

ਕਮਾਲ ਅਮਰੋਹੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਪਾਕੀਜ਼ਾ’ ਵਿਚ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਧਾਂਕ ਜਮਾਈ, ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸ਼ਰਾਬ ਨੇ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਇਨਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਡਾਇਲਾਗ ਬੋਲਣੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਮਰਥ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਯੁਵਤੀ ਲੱਭੀ ਗਈ, ਜੋ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬੋਲ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਉਸ ਤੋਂ ਬੁਲਵਾਏ ਗਏ।

ਕੀ ਜੈਪੁਦਾ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ?

ਧਰਮਿੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀਰੋ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਚਰਚੇ ਵੀ ਕਈਆਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਨੀਤਾ ਰਾਜ ਤਕ ਇਹ ਚਰਚੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਐਕਟਰੈਸਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਜੈਪੁਦਾ ਨਾਲ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਕੀਨ ਵੀ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਖਰ ਇਹ ਕਿਉਂ? ਪਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਪੁਦਾ ਨੇ ਹੀ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ।

ਅਪਰਨਾ ਸੈਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਸਰਗਰਮ

ਅਪਰਨਾ ਸੈਨ ਕਮਾਲ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਬੰਗਾਲੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣਨ ਦੀ ਆਵਰ ਭੇਜੀ — ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ, ਪਰ ਅਪਰਨਾ ਸੈਨ ਨੇ ਉਹ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਕਾਰ, ਕੋਠੀ ਆਦਿ ਦਾ ਖਰਚ ਵੱਖ ਮੰਗਿਆ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ 15000 ਰੁਪਏ ਮ ਮਹੀਨੇ ਤੇ ਅਪਰਨਾ ਇਹ ਆਵਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਪੈਰੋਮਾ’ ਰੀਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਰਾਖੀ ਦਾ ਉਸ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਮਾਲ ਦਾ ਰੋਲ ਹੈ।

ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਨੇ ਇਨਾਮਾਂ ਦਾ ਰੀਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿਤਾ

ਵਡੇ ਇਨਾਮਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਐਕਟਰੈਸਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਨੇ ਫਿਲਮ ‘ਭਾਵਨਾ’ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਬੈਸਟ ਐਕਟਰੈਸ ਦਾ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਰੀਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਨਾਮ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਐਕਟਰੈਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਅਜੇ ਉਹਦੀਆਂ ‘ਪਾਰ’ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਕਈ ਫਿਲਮੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਵੀ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਅਜੇ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਈ ਹੋਰ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ।

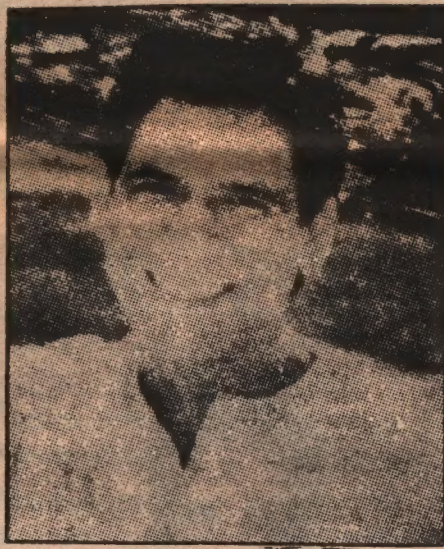
ਓਮਪੁਰੀ—ਆਕ੍ਰੋਸ਼ ਤੋਂ ਅਰਧ-ਸੱਤਯ ਤਕ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਾਰ

ਓਮਪੁਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਫ. ਟੀ. ਆਈ. ਆਈ. ਦੇ ਐਂਟਰੇਸ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਰੀਜੈਕਟ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, “ਜਨਾਬ! ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਕਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ।” ਉਹੀ ਓਮਪੁਰੀ ਅਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਐਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣ ਲਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਲੋਵੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦਾ ਬੈਸਟ ਐਕਟਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ‘ਚ ਧਾਕ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਈ। ਓਮਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਥੀਏਟਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸੇ ਲਈ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਉਥੇ ਵੀ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮਿਠੂਨ ਚਕਰਵਰਤੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ‘ਚ ਅਜੀਬ ਸਮਝੌਤਾ

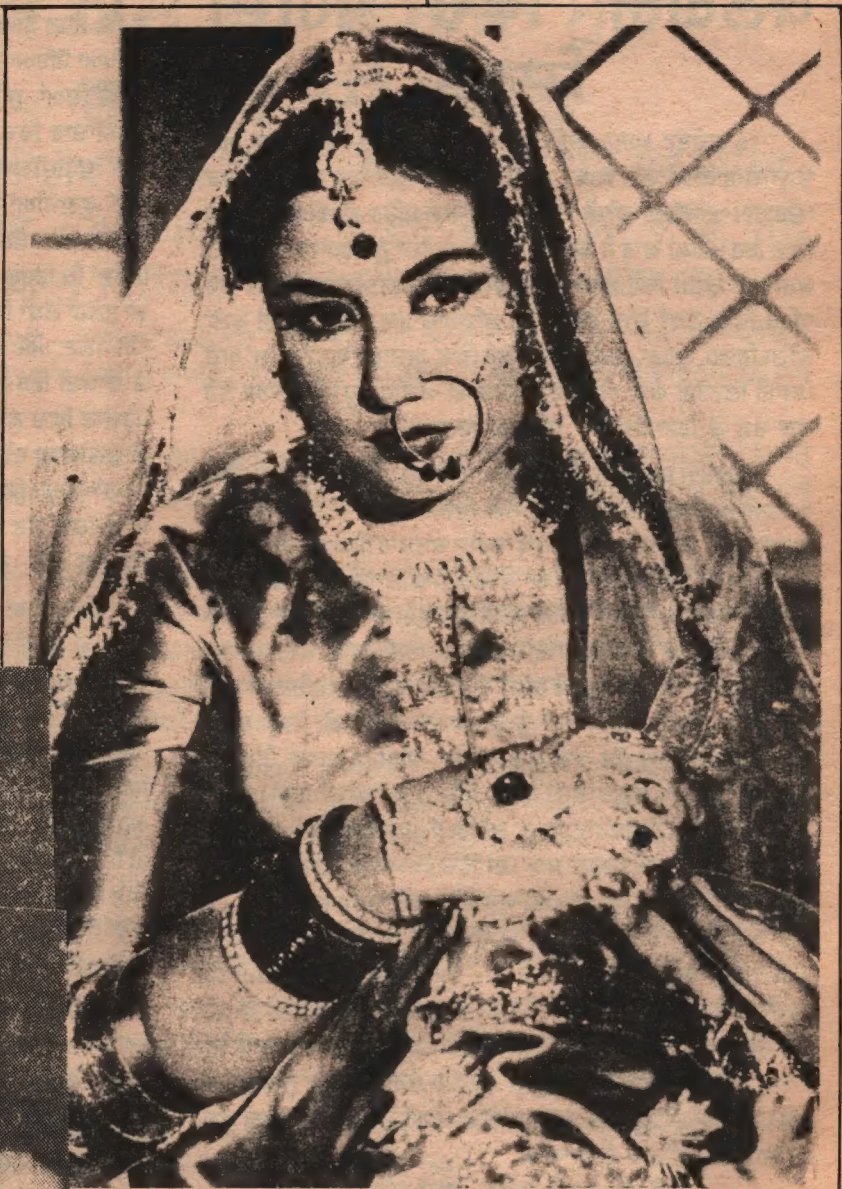

ਅਜੀਬ ਸਮਝੌਤਾ ਤੇ ਮਿਠੂਨ ਚਕਰਵਰਤੀ

ਓਮ ਪੁਰੀ

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰ ਕੱਢ ਐਕਟਰਾਂ ‘ਚ ਸਮਝੌਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਜੋੜੀ ਦੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਆਉਣਗੇ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਸੁਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਧਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦੀ ਜੋੜੀ ਕੇਵਲ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਹੀ ਨਾ ਬਣੀ, ਸਗੋਂ ਸਚਮੁਚ ਹੀ ਉਹ ਜੋੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ। ਇਉਂ ਹੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਪਰ ਮਿਠੂਨ ਚਕਰਵਰਤੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਨੇ ਅਜੀਬ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਫਿਲਮ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਗੁੰਝੀ ਮਿਠੂਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਉਮਰ ਭਰ ਉਦਾਸ ਰਹੀ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ

ਰਾਜਕਪੂਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੰਗਾਮਾ

‘ਰਾਮ ਤੇਰੀ ਗੰਗਾ ਮੇਲੀ’ ਦੀ ਕਾਮਿਯਾਬੀ ਕਾਰਨ ਰਾਜਕਪੂਰ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਸ਼ਹਾਨਾ ਪਾਰਟੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਕਾਫੀ ਦਾਰੂ ਪੀ ਚੁਕੇ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ‘ਰਾਮ ਤੇਰੀ ਗੰਗਾ ਮੇਲੀ’ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਗਲੋਂ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਤਕ ਲੈ ਗਿਆ ਤੇ ਚੀਕ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਕੀ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ।” ਮੰਦਾਕਿਨੀ ਇਨੀ ਦੇਰ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਮੰਦਾਕਿਨੀ ਦੀ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਮਾਂ ਵੀ ਚੀਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਝਗੜੇ ਦਾ ਬੰਬਈ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋਇਆ। ਦੇਖੋ ਬਲੋਰੀ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀ ਮੰਦਾਕਿਨੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਜ਼ੀਨਤ ਅਮਾਨ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋ ਗਈ

ਜ਼ੀਨਤ ਅਮਾਨ ਤੇ ਮਜ਼ਹਰ ਖਾਂ ਨੇ ਅਖੀਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਿੰਘਪੁਰ ਇਕ ਸਟੇਜ-ਸ਼ੋਅ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਜ਼ੀਨਤ ਅਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਹਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਚੰਗਾ ਲਗਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਨਿਕਾਹ ਇਥੇ ਹੀ ਕਰ ਲਈਏ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ੀਨਤ ਅਮਾਨ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਜ਼ਹਰ ਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ।

ਡਿੰਪਲ ਫਿਰ ਸਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਤੇ

ਡਿੰਪਲ ਕਪਾੜੀਆ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਜਦ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਜਤਾਉਣ ‘ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ‘ਸਾਗਰ’ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਨਵੀਂ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਫਿਰ ਸਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਾਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ, ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਨੇਜਰ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ ਲਗੀ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 15 ਤੇ

FRIENDS AUTO BODY & PAINTING LTD.

5605 BYRNE RD. BURNABY, B.C.

Burnaby Auto Auction Building

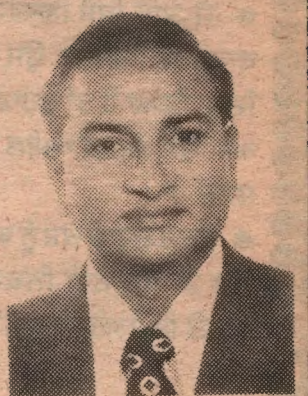
PH. 430-4233

- ☐ I. C. B. C. JOB
- ☐ FREE ESTIMATES
- ☐ FREE COURTESY CAR
- ☐ RUST REPAIRS
- ☐ FIBRE GLASS OR CUT OUT WORK

15 Years Exp

YOU NEVER KNOW VISIT OR CALL
UNLESS YOU TRY

MR. GURU

ਪੰਨਾ 14 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਤਬੱਸਮ ਦੀ ਫਿਲਮ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਤਬੱਸਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਤਰ ਹੋਸ਼ਾਂਗ ਨੂੰ ਸਫਲ ਨਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ 'ਤੁਮ ਪਰ ਹਮ ਕੁਰਬਾਨ' ਪਰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉਹ ਫਿਲਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦਾ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਘਰੋਂ ਨੌਠਣ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤਬੱਸਮ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਦੇਖੋ! ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ? (ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਖੀਰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਰੀਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ)

ਜ਼ਰੀਨਾ ਵਾਹਿਬ ਫਿਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ

ਜ਼ਰੀਨਾ ਵਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬੜੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਸਨ, ਉਹ ਕਮਾਲ ਦੀ ਐਕਟਰੈਸ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਹ ਚੁਪ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਪਸੰਦ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਫਿਰ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਸਾਈਨ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਬੀ. ਆਰ. ਚੌਪੜਾ ਦੀ 'ਦਹਿਲੀਜ਼' ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੀਨਾਕ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਸ਼ੇਖਰਾਂਗੀ, ਨਾਲ ਸਾਈਡ ਹੀਰੋਇਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗੰਭੀਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ

ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਉਤੇ ਫਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਰੀਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਇਕ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਚਰਚਿਤ ਹੋ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਮੀਆ, ਵਿਨੋਦ ਨਾਗਪਾਲ, ਸਵਰੂਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਧਰ ਵਧ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰੀਤਸ਼ਤ ਸਾਹਨੀ, ਏ. ਕੇ. ਹੰਗਲ, ਰੋਹਿਣੀ ਹੱਤਗੜੇ, ਤਨੂਜਾ ਆਦਿ। ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਅਤੇ ਏਸ਼ੋ ਪੱਪਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਐਕਟਰੈਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਰੀਜ਼ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਧੀਆ ਐਕਟਰ ਤੇ ਐਕਟਰੈਸਾਂ ਜੋ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬੰਬਈ ਇਸ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਣ ਵਧੀਆ ਕਲਾਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੋਲ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਉਹ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਧਾਂਕ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਤੀਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪੰਕਜ ਕਪੂਰ ਵਰਗੇ ਕਮਾਲ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ। ਇਉਂ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਧਿਅਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰ ਸਿਧਾ ਫਿਲਮਾਂ ਵਲ ਝਾਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਵਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹੀਆਂ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਘਟੀ ਜਾਏਗੀ।

● ਸ਼ਿਵਾਗੀ :- ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮੇਰਾ ਚੁੰਮਣ ਨਹੀਂ ਲਿਆ।
● ਰਿਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ "ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਪਤਨੀ ਲੈ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"
● "ਸੁਝਾਅ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਐ" ਰਾਜੀਵ ਕਪੂਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ "ਪਰ ਮੇਰੀ ਸਮਝ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕੀਹਦੀ ਪਤਨੀ ਲਿਆਵਾਂ?"

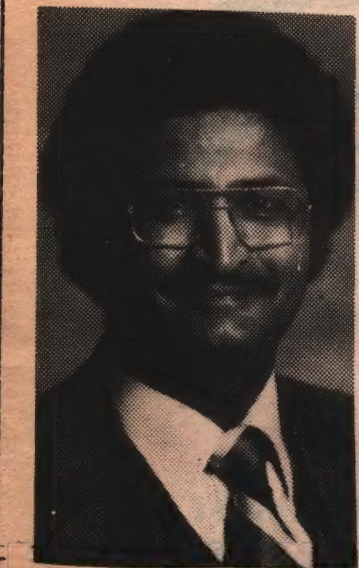

ਰੱਬਾ ਲੱਗ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਵੇ.....

ਜਸਵੀਰ ਬੋਸ

ਜਿਥੇ ਰੱਬਾ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਹਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਕਿਥੇ ਰੱਬਾ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਤੀਰ ਮੁੰਡਿਆ, ਆ ਜਾ ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ, ਨੱਚੇ ਤੇਰੀ ਹੀਰ ਮੁੰਡਿਆ।
ਬੋਸਕ ਰਾਏ ਨੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਮੱਝੀਆਂ ਵੀ ਚਾਰੀਆਂ ਤੇ ਹੀਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਪਿਛੋਂ ਜੋਗੀ ਬਣ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਵੀ ਗਿਆ। ਮਹੀਂਵਾਲ ਜਿਹੜਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੋਹਣੀ ਨੂੰ ਮੱਛੀ ਦਾ ਮਾਸ ਖੁਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਸ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੱਟ ਦਾ ਮਾਸ ਖੁਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਦਿ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਖਾਂ ਭਰਪੂਰ ਬਹਾਦਰੀਆਂ ਸਦਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੱਚੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ:
ਸੋਹਣੀ ਦੀ ਮਾਂ ਮੱਤਾਂ ਦੇਵੇ, ਹੋ ਜਾ ਧੀਏ ਸਿਆਣੀ, ਜਿਹੜੇ ਫਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇਨੂੰ, ਸੂਤ ਲਿਆਏਂ ਟਾਹਣੀ, ਚੰਦਰੇ ਆਸ਼ਕ ਦੀ, ਨਿੱਤ ਨਾ ਛੇੜੀਏ ਕਾਣੀ।
ਹੀਰ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਰਾਏ ਲਈ ਚੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਤੇ ਸੋਹਣੀ ਦਾ ਘੜੇ 'ਤੇ ਤੈਰ ਕੇ ਜਾਣਾ, ਸੱਸੀ ਦਾ ਤਪਦੇ ਥਲਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੋਂ ਬੋਹਲ

ਹੋਣਾ ਆਦਿ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ਕ ਪ੍ਰੇਮਕਾਵਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਰਾਏ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਨਾ ਹੀ ਉਤਰਨ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀਰ, ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਸੱਸੀ ਦਾ ਰੂਪ ਚਰੂਰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ।
ਇਸ਼ਕ ਇਸ਼ਕ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰ ਨੀ, ਵੇਖ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਕਾਰੇ।
ਏਸ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਜੋਬਨ ਰੁੱਤੇ, ਕਈ ਲੁੱਟੇ ਕਈ ਮਾਰੇ।
ਤੂੰ ਹਸਦੀ ਦਿਨ ਰਾਬੀ ਮੇਰਾ, ਲਗਦੇ ਬੋਲ ਪਿਆਰੇ।
ਤੇਰੀ ਫੋਟੋ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਉਣ ਕਵਾਰੇ।
ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸੂਲੀ 'ਤੇ ਟੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਪ ਛੁਪ ਕੇ ਨਿੱਤ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਕ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕ ਕਈ ਛੁਪਾਇਆਂ ਨਹੀਂ ਛੁਪਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਲੁਕ ਲੁਕ ਲਾਈਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ, ਵੱਜ ਗਏ ਢੋਲ ਨਗਾਰੇ।
ਸੋਹਣੀਏ ਆ ਜਾ ਨੀ, ਭੁੱਬਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਤਾਰੇ।

AMIN LADHA

AMIN ON MARINE

Canada's autosales leader, now invites you at 86 S.E. Marine Dr. Vancouver [Between Main & Cambie] to make your own deal for any make or model of car including Cadillac, Chevrolet, Oldsmobile, any import or domestic car

dueck
CHEVROLET-OLDSMOBILE-CADILLAC LTD.

86 SE Marine Dr., [between Main & Cambie]

Ph: 324-7222

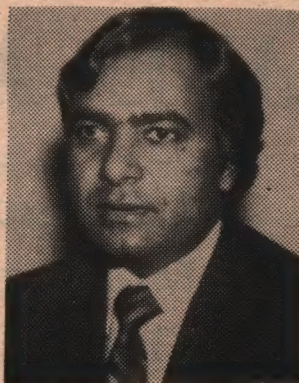
Res.: 433-1681

Pager 687-7711 Pager #2122

DUECK CHEVROLET OLDSMOBILE CADILLAC LTD.

United Realty Ltd.

3879 Oak Street, Vancouver, B.C. V6H 2M6

Malkit Dhami,
M.A. (Eco.)

■ BUYING
■ SELLING

Free Evaluation For Your
Property Call Any Time
Without Any Obligation

Bus. 736-3831 or Res. 434-8548
Pager— 524-8581, +2229

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾਨੇਵਾਲੀਆ

ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਮੁਰਦਾਂ ਰੂਹਾਂ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੌਮੀਅਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਪਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਹਾਦਤ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਵਤਾਰੀ ਸੰਪਾਦਕ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੇ ਮੀਰੀ ਅਤੇ ਪੀਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਵਾਈ। ਵੇਰ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਸੁਣ ਕੇ "ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ" ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਿਆ ਨਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮਰ ਮਿਟਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਪਰ ਕੱਟਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖੁਰਾ ਲੈਣੀਆਂ ਤੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਪੁਆ ਲੈਣੇ ਆਮ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਸ ਕੇ ਮੌਤ ਕਬੂਲ ਕਰਨਾ, ਨੱਚਦਿਆਂ ਟੱਪਦਿਆਂ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਰੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਲੈਣਾ, ਗਰਮੀਆਂ ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨੀ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿਚ ਉਮਰਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦੇਣੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਜਾਪਦੀਆਂ? ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਸਾਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੇ ਪਈਆਂ ਲੀਹਾਂ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਅਸਾਂ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀਆਂ ਗਲੋਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਅਸਿੱਧ ਤੇ ਅਕਹਿ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲੇ ਪਰ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਸੀ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਵਤਾਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਤੇ ਪਰਚਾਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ "ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ" ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਵਿਉਂਤਵਧ ਸਕੀਮ ਸੀ! ਕਈ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਦਾਸੀਨ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਰਮੁਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਡਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸਾ ਬੜਾ ਅਮੀਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਮਿਲਾਵਟ ਨੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਉਤਪੰਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਪੋਥੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰੋਸ਼ਰਾਲੂ ਲੋਕ ਸਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਖੁਦਗਰਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੂਝ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਚਾਹੀ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਫੁੱਧਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ "ਤੇਗ ਦੇ ਜ਼ੋਹਰ" ਦਿਖਾਏ ਤੇ "ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ" ਨਾਮ ਪਾਇਆ।

ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਿਰੀ ਉਪਰਾਮ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਇਕ ਸਫਲ ਵਿਉਂਤਕਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਕਾਲੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਹੁ-ਮੁੱਲੇ ਸਾਲ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਗੁਆਏ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਸਫਲ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਈ।

ਦੁਖੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮ ਵੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੌਮਲ ਹਿਰਦਾ ਪਿਘਲ ਉਠਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਪ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾ ਲਈ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਅਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਦਕਾ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਬੜੇ ਦੁੱਖੀ ਸਨ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੰਦਰ ਢਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ 'ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਕੀਆਂ ਤੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਵਿਵਰਜਤ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਜੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ।

ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ "ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਢਾਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਕਰੜੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ।' ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਦਾ ਪਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਕੁਝ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਨੁੱਖਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਮਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਬਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ ਮਧੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ "ਸਰਮਦ" ਵਰਗੇ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੌਮਲ ਹੁਨਰ, ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਕਿਰਤ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਭਰਪੂਰ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਫਟ ਕੇ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਗਦਰੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਾਲ ਪਬਲਿਕ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੇਗਾ

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫਤੇ ਨੂੰ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਐਸੋ: ਦੇ ਕੋਲੋਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਯੁਨਿਟਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇੰਡੀਅਨ ਦੇ ਮਿ: ਗੋਇਲ ਤੇ ਮਿ: ਮੁਕਰਜੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਖ ਅਧਾਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਗਦਰ ਹਾਲ ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲਣ ਦਾ ਸੀ। ਗਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਫਤੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਦ ਕੁਝ ਭੂ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੌਂਸਲੇਟ ਸਟੂਪ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵੀਕੇਂਡ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਅਜੇ ਤਹਿ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਦਿਨ ਇਹ ਗਦਰ ਹਾਲ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੁਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਦ ਐਸੋ: ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦਾ

ਡਾ. ਵੋਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਦਬੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਹ ਜਬਰ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੌਮਜ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹੋ ਰਹੇ ਜਬਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਭਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾਮ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਸਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਲਹਿਰ ਸਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਪੱਧ 'ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੀ ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਸ਼ਾਸਤਰਥ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚੁੱਕਿਆ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਅਜੇ ਠੀਕ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਗਰ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵੇਲਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੱਚੀ ਗੜੀ ਵਿਚ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਟਿੱਡੀ ਦਲ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰ ਕੇ ਵਿਖਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਕ ਖਾਲਸਾ ਸੱਚਮੁਚ ਸਵਾ ਲੱਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਖੇਰ! ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬਧ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਦਿਤੀ ਗਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸ਼ਾਸਤਰਥਾਗੀ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਸਵੈਮਾਨ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਤਰਥਾਗੀ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅਜਿਹੀ ਕੌਮ ਪੈਦਾ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਣਖੀਲੇ ਬੰਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਨਾ ਸਕਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਪਣੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵੀ ਦਿਤੀ।

ਅਮਲੀ ਕਦਮ

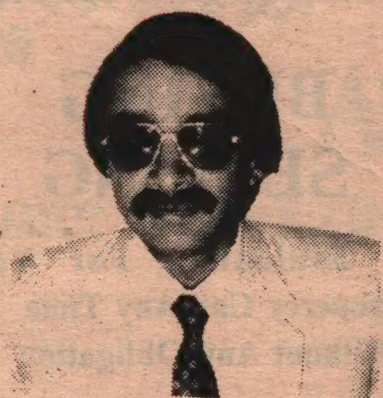
ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸੂਰੀਬੀਰਾਂ ਨੇ ਅਣਖੀਲੇ ਕੌਮੀ ਚਮਤਕਾਰ ਵੀ ਦਿਖਾਏ ਤੇ ਇਕ ਲੰਮੀ ਲੜੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿਜੀ ਲਾਭ, ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ "ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ" ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਭੇਤ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਰੋਲ "ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ" ਲਈ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਅਮਲੀ ਕਦਮ ਸੀ।

ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਕੌਂਸਲੇਟ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਲ ਦੇਖਣ ਗਏ।

ਸੋ ਸਭ ਸਜਣਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕੋਲੋਫੋਰਨੀਆ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਹਲ ਕੱਢਣ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ :— ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋ: ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਫੌਨ ਕਰਕੇ ਵੇਖਣ ਜਾਣ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤਹਿ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵਕਤ ਸਿਰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਹੋਵੇ।

Sunil Ahuja

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE co.

SUNIL AHUJA

- ☐ Life Insurance
- ☐ Mortgage Insurance
- ☐ Children's Educational Plans
- ☐ R R S P

representative

Bus. 685-9335

Res. 581-6546

320, 815 West Hasting St.

VANCOUVER, B.C. V6C 2W1